

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતેની ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નંબર: ૧૧૩૦/૨૦૦૭

સાથે

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નંબર: ૫૨૭/૨૦૦૮

સાથે

આર/ક્રિમિનલ અપીલ નંબર: ૯૪૬/૨૦૦૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ઇલેશ જે. વોરા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પી. એમ. રાવલ

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા.	ના.

ગુજરાત રાજ્ય

વિરુદ્ધ

ગિરીશભાઈ કરશનભાઈ સાગાઠીયા

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા વતી શ્રી એલ. બી. ડાભી, એ.પી.પી.

સામાવાળા નંબર ૧ વતી શ્રી પી. એમ. લાખાણી (૧૩૨૬)

સામાવાળા નંબર ૧ વતી શ્રીમતી આર. પી. લાખાણી (૩૮૧૧)

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ઇલેશ જે. વોરા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પી. એમ. રાવલ

તારીખ: ૦૩/૦૮/૨૦૨૫

સંયુક્ત મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ઇલેશ જે. વોરા દ્વારા)

૧. અપીલકર્તા વિરુદ્ધ તેમની પત્નીની હત્યાના ગુના માટે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ અને ફૂરતાના ગુના માટે આઈ.પી.સી.ની કલમ ૪૮૮એ હેઠળ કાનૂની કાર્યવાહી ચલાવવામાં આવી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટે અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ નિર્દોષ છોડી મૂક્યા હતા અને અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ ભાગ-II હેઠળ શિક્ષાપાત્ર, હત્યા ન ગણાય તેવા માનવવધના કૃત્ય માટે માટે દોષિત જાહેર કર્યા હતા.
૨. સેસન્સ કેસ નંબર ૪૩/૨૦૦૬ માં તારીખ ૦૪/૦૭/૨૦૦૭ ના રોજ પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશ અન્વયે, અમરેલીના એડિશનલ સેસન્સ જજે અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૮૮એ અને ૩૦૪-ભાગ II હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને ૪ વર્ષની કેદની સજા તથા રૂપિયા ૧૦૦૦/- નો દંડ અને દંડ ન ભરે તો વધુ ૩ મહિનાની વધારાની સાદી કેદની સજા ફટકારી હતી.

૩. અપીલકર્તાએ, દોષિત ઠરાવવાના અને સજાના ચુકાદાથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૯૪૬/૨૦૦૭ થી ક્રિમિનલ અપીલ દાખલ કરી છે.

રાજ્ય સરકારે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળના નિર્દોષ છૂટવાના ચુકાદાથી વ્યથિત થઈને, ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૫૨૭/૨૦૦૮ થી નિર્દોષતા વિરુદ્ધની અપીલ દાખલ કરી છે.

સજાની અપૂરતીતાના આધારે રાજ્ય સરકાર દ્વારા ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૧૧૩૦/૨૦૦૭ થી સજા વધારવા માટેની અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

દોષિત ઠરાવવાની અપીલની સુનાવણી વખતે, આ અદાલતે અપીલકર્તા આરોપીને ફટકારવામાં આવેલી અપૂરતી સજાની સુઓમોટો નોંધ લીધી હતી અને તેને સુઓમોટો ક્રિમિનલ રિવિઝન એપ્લિકેશન નંબર ૫૦૮/૨૦૦૭ તરીકે નોંધણી કરી હતી અને તારીખ ૨૪/૦૨/૨૦૦૯ ના આદેશથી તેનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો છે.

૪. આ તમામ અપીલોમાં કેસની હકીકતો અને સામેલ મુદ્દાઓ એક સમાન હોવાથી અને એક જ ચુકાદામાંથી ઉદ્ભવતા હોવાથી, આ તમામ અપીલો એકસાથે પર લેવામાં આવી છે અને આ સંયુક્ત ચુકાદા દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૫. આ અપીલો દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી હકીકતો અને સંજોગો નીચે મુજબ છે:

૫.૧ અપીલકર્તા ગિરીશ સાગાઠીયા ગામઃ બાલાપુર, તાલુકોઃ બગસરા, જિલ્લોઃ અમરેલીના રહેવાસી છે. તેમના લગ્ન મૃતક જયા સાથે થયા હતા અને લગ્નજીવન દરમિયાન, તેઓને પુત્ર સંતાન પ્રાપ્ત થયું હતું. લગ્નના એક વર્ષ પછી, પરિવારની નાની નાની બાબતો પર વૈવાહિક વિવાદ ઉભો થયો હતો. પતિ તેને માર મારતો હતો અને તેને માનસિક અને શારીરિક સતામણી કરવામાં આવતી હતી. વૈવાહિક વિવાદના કારણે તે પોતાના પિયર જતી રહી હતી. અપીલકર્તા પતિએ પિયરથી પત્નીને એવી ખાતરી આપીને પાછી લાવી હતી કે, તે તેની સંભાળ રાખશે અને તેની સાથે આગળ કોઈ ખરાબ વર્તન કરવામાં આવશે નહીં. આ આધાર પર, મૃતક પત્ની જયા આશરે ૧ વર્ષ અને તેથી વધુ ઉંમરના બાળક સાથે તેના

સાસરે ગામઃ બાલાપુર આવી હતી. તેણીના પાછા ફર્યાના ૧૫ દિવસ પછી, અપીલકર્તાએ તેને હેરાન કરવાનું શરૂ કર્યું હતું અને ઘરકામના નાની બાબતો પર તેને માર મારતો હતો. પત્નીને અપીલકર્તાના ચારિત્ર્ય વિશે શંકા હતી, કારણ કે તે કોઈની સાથે લગ્નેતર સંબંધો ધરાવતો હતો. જ્યારે મૃતકે અપીલકર્તાને સદર સંબંધો વિશે પૂછ્યું, ત્યારે અપીલકર્તાએ તેનો ખોટો અર્થ કાઢ્યો અને તેમની વચ્ચે વિવાદ ઉભો થયો. આ પૃષ્ઠભૂમિની હકીકતોમાં, તારીખ ૧૬/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ, પતિ હીરા ઘસવાનું કામ કરતો હોવાથી, ગામઃ બગસરા ગયો હતો અને આશરે ૧૨-૦૦ વાગ્યે તે પોતાના ગામે પાછો ફર્યો હતો. ઘરમાં કોઈ નહોતું, કારણ કે આરોપીના માતા-પિતા ઉત્તરક્રિયાની વિધિમાં હાજરી આપવા ગામઃ ગુંદલી ગયા હતા. પતિ બપોરનું ભોજન લીધા પછી, ફરીથી ગામમાં ગયો હતો અને જ્યારે તે પાછો આવ્યો, ત્યારે મૃતકે તેની પૂછપરછ કરી હતી કે તે ક્યાં ગયો હતો. આ મુદ્દે વિવાદ ઉભો થયો, જેના પરિણામે પતિ અપીલકર્તાએ મૃતકને બે વાર થપ્પડ મારી. મૃતકે અપીલકર્તાને વિનંતી કરી કે તે તેને ન મારે અને કહ્યું કે તે તેની સાથે રહેવા માંગતી નથી અને ઘર છોડીને જઈ રહી છે. અપીલકર્તા ઉશ્કેરાઈ ગયો અને તેને કહ્યું કે તે તેને ઘર છોડવા દેશે નહીં અને વધુમાં કહ્યું કે તે તેને મારી નાખશે. આવા સંજોગોમાં અપીલકર્તાએ કેરોસીન તેલથી ભરેલો પ્લાસ્ટિકનો કેન લીધો અને મૃતક જયાને પલંગ પર ધકેલી દીધી અને કેરોસીન રેડીને તેને આગ લગાડી

દીધી, જેના પરિણામે તેણી ગંભીર રીતે દાઝી ગઈ અને તેણે બૂમાબૂમ કરી અને ઘરની ખુફી જગ્યામાં આવી ગઈ. બનાવ બાદ અપીલકર્તા બાળકને લઈને ભાગી ગયો હતો. પડોશીઓ તેણીના બચાવ માટે આવ્યા હતા. અપીલકર્તા ત્યારબાદ, ફરીથી ઘરમાં આવ્યો અને મૃતકને અમરેલી શહેરમાં લઈ ગયો, જ્યાં તેને પીડબલ્યુ-૧ ડૉ. રાજેશ ગઢિયાની ખાનગી સંજીવની હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૫.૨ એમ.એલ.સી. કેસની નોંધણી થવા પર, અમરેલી પોલીસે પીડબલ્યુ-૧૨ મિલન રાજ્યગુરુ – એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને મૃતકનું નિવેદન નોંધવા માટે જાણ કરી. પીડબલ્યુ-૧૨ નિવેદન નોંધી શક્યા નહોતા, કારણ કે મૃતક પોતાનું નિવેદન આપવાની સ્થિતિમાં નહોતી. બીજા દિવસે એટલે કે તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ, પીડબલ્યુ-૧૨ ને ટેલિફોન દ્વારા જાણ કરવામાં આવી હતી કે મૃતક પોતાનું નિવેદન આપવા સક્ષમ છે. પીડબલ્યુ-૧૨, સવારે આશરે ૧૦-૪૫ વાગ્યે, અમરેલી ખાતેની સંજીવની હોસ્પિટલમાં ગયા અને ડૉક્ટરનો એવો શેરો મેળવ્યો કે તે ભાનમાં છે અને માનસિક રીતે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં છે અને ત્યારબાદ, મૃતકનું નિવેદન નોંધ્યું, જેમાં તેણીએ આક્ષેપ કર્યો કે, આરોપી પતિ દ્વારા કેરોસીન રેડીને તેને આગ લગાડી દેવામાં આવી હતી.

પ.૩ તે જ દિવસે એટલે કે તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ, મૃતકની ગંભીર સ્થિતિને કારણે, તેને રાજકોટ ખાતેના ઉચ્ચ કેન્દ્રમાં રીફર કરવામાં આવી હતી. તેને રાજકોટની દોશી હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી. તે દરમિયાન, મૃતકના માતા-પિતા અમરેલી હોસ્પિટલ પહોંચ્યા અને તેઓ તેની સાથે રાજકોટ ગયા અને તેમની સામે, મૃતકે આરોપી વિરુદ્ધ મૌખિક નિવેદન આપ્યું કે, તેને આરોપી દ્વારા જીવતી સળગાવી દેવામાં આવી હતી.

પ.૪ રાજકોટની દોશી હોસ્પિટલમાં સારવાર દરમિયાન, ડેપ્યુટી એસ.પી. અમરેલી – પીડબલ્યુ-૧૪ – બી.એસ. પઠાણે મુલાકાત લીધી અને મૃતકનું નિવેદન નોંધ્યું, જેમાં તેણીએ અન્ય બાબતોની સાથે જણાવ્યું કે, અપીલકર્તા પતિ હોવાના કારણે, તેને હેરાન કરતો હતો અને કોઈની સાથે લગ્નેતર સંબંધો ધરાવતો હતો અને આ મુદ્દે તેમની વચ્ચે વિવાદ ઉભો થયો હતો, અને તે આધારે અપીલકર્તા દ્વારા તેને ગંભીર રીતે માર મારવામાં આવ્યો હતો અને જ્યારે તેણીએ ઘર છોડવાનું કહ્યું, ત્યારે અપીલકર્તા ઉશ્કેરાઈ ગયો અને કેરોસીનનો કેન લીધો અને તેને ખાટલા પર ધકેલીને, કેરોસીન રેડીને તેને જીવતી સળગાવી દીધી. મૃતકના

નિવેદનને એફ.આઈ.આર. તરીકે ગણવામાં આવ્યું અને તદનુસાર, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૪૯૮એ અને ૩૦૭ હેઠળ ગુનો નોંધવામાં આવ્યો.

પ.૫ તારીખ ૨૩/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ, અપીલકર્તા આરોપીની ધરપકડ કરવામાં આવી. તપાસ કરનાર અધિકારીએ તપાસ દરમિયાન, મૃતકના માતા-પિતાના નિવેદન સહિતના સાહેદોના નિવેદનો નોંધ્યા, જેમની સમક્ષ મૃતકે આરોપી વિરુદ્ધ મૌખિક રીતે નિવેદન આપ્યું હતું. તપાસ કરનાર અધિકારીએ બનાવ સ્થળનું પંચનામું કર્યું અને એફ.એસ.એલ. અધિકારીની હાજરીમાં, એફ.એસ.એલ. હેતુ માટે જરૂરી નમૂનાઓ એકત્રિત કર્યા.

પ.૬ તારીખ ૨૮/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ, રાજકોટ ખાતે મૃતકનું ઇજાઓને કારણે અવસાન થયું. તેણીને આખા શરીર પર બીજાથી ત્રીજા ડિગ્રીની દાઝવાની ઇજાઓ હતી અને પી.એમ. કરનાર ડૉક્ટર દ્વારા પ્રમાણિત કર્યા મુજબ મૃત્યુનું કારણ વ્યાપક દાઝવાની ઇજાઓને લીધે કાર્ડિયો રેસ્પિરેટરી ફેલ્ચોર અને સેપ્ટિસેમિયા હતું.

પ.૭ મૃતકના મૃત્યુના કારણે, તપાસ કરનાર અધિકારીએ અદાલતની પરવાનગીથી, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ ઉમેરી અને તપાસ પૂર્ણ થવા પર, બગસરા ખાતેના અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતા મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ અને જદ્દએ હેઠળના ગુના માટે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવ્યું. આ કેસ સેસન્સ અદાલત દ્વારા ચલાવવા યોગ્ય કેસ હોવાથી, તેને અમરેલી ખાતેની સેસન્સ અદાલત સમક્ષ મોકલવામાં આવ્યો.

૬. અપીલકર્તા વિરુદ્ધ આરોપો ઘડવામાં આવ્યા.

૭. આરોપો સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદ પક્ષે ૧૭ જેટલા સાહેદોની તપાસ કરી છે અને ૨૧ દસ્તાવેજો પ્રદર્શિત કર્યા છે.

મૌખિક પુરાવા:

પીડબલ્યુ ૧ – આંક ૮	ડૉ. સંદીપ કાંતિલાલ મારુ
પીડબલ્યુ ૨ – આંક ૧૨	ડૉ. કિષ્ના શશિકાંત હરિયાણી
પીડબલ્યુ ૩ – આંક ૧૫	ડૉ. જગદીશકુમાર ખોડાભાઈ સોલંકી

પીડબલ્યુ ૪ – આંક ૧૭	ડૉ. રમેશભાઈ છગનભાઈ બઢિયા
પીડબલ્યુ ૫ – આંક ૧૯	દિનેશભાઈ રામજીભાઈ દફડા, પંચસાહેદ
પીડબલ્યુ ૬ – આંક ૨૧	ધનીબેન કસનભાઈ ખોડાભાઈ, પંચસાહેદ
પીડબલ્યુ ૭ – આંક ૨૨	બાબુભાઈ ચુનાભાઈ, પંચસાહેદ
પીડબલ્યુ ૮ – આંક ૨૪	મુકેશભાઈ લીખાભાઈ, પંચસાહેદ
પીડબલ્યુ ૯ – આંક ૨૫	લીખાભાઈ દાનાભાઈ દફડા, પંચસાહેદ
પીડબલ્યુ ૧૦ – આંક ૩૪	વીરજીભાઈ પૂનાભાઈ
પીડબલ્યુ ૧૧ – આંક ૩૫	વિજયાબેન વીરજીભાઈ
પીડબલ્યુ ૧૨ – આંક ૩૬	મિલનભાઈ ચંદ્રકાંતભાઈ રાજ્યગુરુ
પીડબલ્યુ ૧૩ – આંક ૪૬	અરવિંદકુમાર કેશવલાલ ભરખડા, સર્કલ ઈન્સપેક્ટર
પીડબલ્યુ ૧૪ – આંક ૫૦	બિસ્મીદાખાન સાહેબખાન, ડીવાયએસપી
પીડબલ્યુ ૧૫ – આંક ૬૨	કનૈયાલાલ જમનાદાસ અગ્રાવત, એએસઆઈ
પીડબલ્યુ ૧૬ – આંક ૬૪	હદાભાઈ જીવાભાઈ દફડા

પીડબલ્યુ ૧૭ – આંક ૬૬	લલિતકુમાર મોહનભાઈ પટેલ, પીએસઆઈ
----------------------	--------------------------------

દસ્તાવેજ પુરાવા

આંક ૫૪	પીએસઓ બગસરા અહેવાલ
આંક ૫૨	પીએસઓ અમરેલી અહેવાલ
આંક ૫૧	ફરિયાદ
આંક ૨૦	ફરિયાદીના શરીરની સ્થિતિનું પંચનામું
આંક ૨૩	બનાવ સ્થળનું પંચનામું
આંક ૨૬	ગુનાના સ્થળનું પંચનામું
આંક ૩૮	મરણોન્મુખ નિવેદન
આંક ૨૭	બનાવ સ્થળે એફએસએલ અધિકારીઓનું પંચનામું
આંક ૨૮	ધરપકડ પંચનામું
આંક ૩૧	એફએસએલ દ્વારા બનાવ સ્થળનો અહેવાલ

આંક ૧૧	સિવિલ સર્જન અહેવાલ
આંક ૨૯	ઈન્કવેસ્ટ પંચનામું
આંક ૧૩	રાજકોટ ખાતે જયાબેનનું તબીબી પ્રમાણપત્ર
આંક ૧૪	રાજકોટ ખાતે જયાબેનના મૃત્યુના કારણનું પ્રમાણપત્ર
આંક ૧૫	એચજે દોશી હોસ્પિટલ દ્વારા જયાબેનનું તબીબી પ્રમાણપત્ર
આંક ૩૦	મૃતકનું શબ સોંપવા અંગેની નોટ
આંક ૯	ડૉ. સંદીપ મારુ દ્વારા જયાબેનનું તપાસ પ્રમાણપત્ર
આંક ૧૮	ડૉ. આર.સી બઢિયા દ્વારા તપાસ પ્રમાણપત્ર
આંક ૧૬	પીએમ નોટ
આંક ૬૭	એક્સએસએલને મોકલેલ મુદ્દામાલની યાદી
આંક ૬૮	સેરોલોજી અહેવાલ

૮. આરોપીને ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવાઓમાં તેમની વિરુદ્ધના આક્ષેપિત સંજોગો અંગે સીઆર.પી.સી.ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ પૂછપરછ

કરવામાં આવતા, તેમણે તેનો સંપૂર્ણ ઈનકાર કર્યો હતો અને દાવો કર્યો હતો કે, તેમને મૃતકના માતા-પિતા દ્વારા ખોટી રીતે સંડોવી દેવામાં આવ્યા છે, કારણ કે, તેમના રિવાજ મુજબ, તેમણે લગ્ન સમયે સામી પક્ષને સહમત થયેલી રકમ ચૂકવવાની હતી, જે તેઓ તેમને ચૂકવી શક્યા નહોતા, જેના પરિણામે, તેમની પાસેથી સદર રકમ પડાવવા માટે, તેમને કથિત બનાવમાં ખોટી રીતે સંડોવી દેવામાં આવ્યા છે. આરોપીએ તક મળવા છતાં, પોતાના બચાવમાં કોઈ પુરાવા રજૂ કર્યા નહોતા.

૯. પક્ષકારોને સાંભળ્યા પછી અને પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કર્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટે બે મરણોન્મુખ નિવેદનો પર આધારરાખીને એવા નિષ્કર્ષ પર આવી કે, મૃતકને આરોપી દ્વારા જીવતી સળગાવવામાં આવી હતી અને તે ગુનાનો કર્તા હતો. જો કે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે વધુમાં એવું ઠરાવ્યું કે, મૃતક પત્ની સાથેના ઝઘડાને કારણે, આરોપીએ અચાનક ઉશ્કેરાટને લીધે આત્મનિયંત્રણ ગુમાવ્યું હતું અને મૃતક પર કેરોસીન રેડ્યું હતું અને ત્યારબાદ, પતિ દ્વારા મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવી હતી અને તે વર્તન દર્શાવે છે કે, મૃતકનું મૃત્યુ નીપજાવવાનો આરોપીનો કોઈ ઈરાદો નહોતો. પરિણામે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે, કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, આરોપીને કલમ ૩૦૪ ભાગ II હેઠળના ગુના માટે

દોષિત ઠેરવ્યા અને આઈપીસીની કલમ ૩૦૨ હેઠળના આરોપમાંથી નિર્દોષ છોડી મૂક્યા.

૧૦. અપીલકર્તા – એકમાત્ર આરોપીએ, દોષિત ઠરાવવાના ચુકાદા અને સજાના આદેશથી વ્યથિત થઈને, ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૯૪૬/૨૦૦૭ થી અપીલ દાખલ કરી છે, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે જણાવ્યું છે કે, આક્ષેપિત ચુકાદો અને દોષિત ઠરાવવાનો આદેશ અન્યાયી અને અયોગ્ય છે અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓથી વિપરીત છે. અપીલકર્તા-આરોપી વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી. એમ. લાખાણીએ દોષિત ઠરાવવાના ચુકાદા અને સજાના આદેશ પર પ્રહાર કરતા નીચે મુજબની રજૂઆતો કરી હતી:

(એ) કે, મૃતકે પોતે જ પોતાના પર કેરોસીન રેડીને આત્મહત્યા કરી હતી અને સદર હકીકતો તેણીની સારવાર કરનાર ડૉક્ટર પીડબલ્યુ.જ – ડૉ. રમેશ ગઢિયા સમક્ષ સ્વીકારવામાં આવી હતી જેમણે મૃતકની તારીખ ૧૬/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ રાત્રે આશરે ૮:૩૦ વાગ્યે તેમની અમરેલી ખાતેની ખાનગી હોસ્પિટલમાં સારવાર કરી હતી. મૃતકે સારવાર કરનાર ડૉક્ટર સમક્ષ હિસ્ટ્રી આપી હતી, જેમાં જણાવ્યું હતું કે, પતિ-પત્ની

વચ્ચેના ઝઘડાને કારણે તેને ઈજાઓ થઈ હતી. ઉલટતપાસમાં, સારવાર કરનાર ડૉક્ટરે સ્વીકાર્યું હતું કે, મૃતકે એવી હિસ્ટ્રી આપી હતી કે, તેણીએ પોતે જ કેરોસીન રેડ્યું હતું. સદર હિસ્ટ્રી સમયની દ્રષ્ટિએ પ્રથમ હતી અને એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ અને પોલીસ સમક્ષ આપવામાં આવેલા નિવેદનોની વિશ્વસનીયતાનું વિશ્લેષણ કરતી વખતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા મૃતકના સદર સ્વીકારનું યોગ્ય મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું નથી. સદર સ્વીકાર સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે, મેજિસ્ટ્રેટ અને પોલીસ સમક્ષના મરણોન્મુખ નિવેદનો વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતા નથી અને તેને સાચું અને સ્વૈચ્છિક નિવેદન કહી શકાય નહીં.

(બી) કે, રાજકોટ ખાતેના બીજા ડૉક્ટર સમક્ષ પણ આત્મહત્યાની ધિયરી જાહેર કરવામાં આવી હતી અને પીડબલ્યુ.૧ – ડૉ. સંદીપ મારુ સમક્ષ જણાવવામાં આવી હતી, જેમણે દોશી હોસ્પિટલ, રાજકોટ ખાતે મૃતકની સારવાર કરી હતી. ઉલટતપાસમાં, ડૉક્ટરે સ્વીકાર્યું છે કે, સારવાર દરમિયાન, મૃતકે જણાવ્યું હતું કે, તેણીએ પોતે કેરોસીન રેડ્યું હતું જેના કારણે દાઝવાની ઈજાઓ થઈ હતી. આમ, એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ અને પોલીસ સમક્ષના ત્યારબાદના નિવેદનો મરણોન્મુખ નિવેદનની સત્યતા અને સ્વૈચ્છિક પ્રકૃતિ વિશે શંકા પેદા કરે છે.

(સી) કે, મૃતકને બીજા અને ત્રીજા ડિગ્રીની દાઝવાની ઇજાઓ થઈ હતી અને તબીબી પુરાવા અનુસાર, તેના બંને હાથ અને આંગળીઓ ગંભીર રીતે દાઝી ગઈ હતી. પોલીસ દ્વારા નોંધાયેલું બીજું મરણોન્મુખ નિવેદન (આંક ૫૧) દર્શાવે છે કે, નિવેદન નોંધ્યા પછી, મૃતકે નિવેદનની નીચે તેના જમણા અંગૂઠાની છાપ લગાવી હતી. આમ, મૃતક માટે જમણા અંગૂઠાથી કોઈ પ્રમાણ કરવું શક્ય ન હોત અને બે મરણોન્મુખ નિવેદનોની વિશ્વસનીયતા અને ભરોસાપાત્રતા નક્કી કરતી વખતે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેનું યોગ્ય મૂલ્યાંકન કરવામાં આવ્યું નથી.

(ડી) કે, સદર બનાવમાં આરોપીને થયેલી ઇજાઓ ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા સમજાવવામાં આવી નથી. કે, બનાવ પછી, તેની તારીખ ૨૩/૦૨/૨૦૦૭ ના રોજ ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને તેની તબીબી તપાસ માટે તેને મેડિકલ ઓફિસર, સિવિલ હોસ્પિટલ, અમરેલી સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો. પીડબલ્યુ.૨ – ડૉ. કિષ્ના હરિયાણી મેડિકલ ઓફિસર હોવાથી, આરોપીની તપાસ કર્યા પછી, ડાબા કાંડાના સાંધા પર દાઝવાની ઇજાનું સામાન્ય નિશાન મળ્યું હતું અને આંક ૧૪ પર પ્રમાણપત્ર આપીને તેને પ્રમાણિત કરવામાં આવ્યું છે. કે, ફરિયાદ પક્ષ

આરોપીના શરીર પર મળી આવેલી સદર ઈજાઓ સમજાવવામાં નિષ્ફળ ગયો જે દર્શાવે છે કે, ફરિયાદ પક્ષના કેસના ઉદ્ભવને ભૌતિક રીતે છુપાવવામાં આવ્યો છે અને તે છુપાવવાનો લાભ આરોપીને મળવો જોઈએ.

(ઈ) કે, ગેરકાયદેસર સંબંધોના કોઈ પુરાવા નથી. જ્યારે ફરિયાદ પક્ષ કોઈ ચોક્કસ હેતુનો આક્ષેપ કરે છે, ત્યારે તેને સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદ પક્ષ પર હોય છે. વર્તમાન કેસમાં, લગ્નેતર સંબંધો ધરાવવાનો આક્ષેપ મૃતક દ્વારા તેના બે મરણોન્મુખ નિવેદનોમાં કરવામાં આવ્યો છે અને તેણીના માતા અને પિતા સમક્ષ મૌખિક રીતે પણ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. કે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે સદર હકીકતો સાબિત કરવા માટે, પીડબલ્યુ.૧૦ – વીરજીભાઈ પૂનાભાઈની જુબાની પર આધારરાખ્યો જેમણે જણાવ્યું છે કે, આરોપી ગિરીશને પટેલ જ્ઞાતિની એક મહિલા સાથે ગેરકાયદેસર સંબંધો હતા. સદર સાહેદએ ગેરકાયદેસર સંબંધોના પાસા પર, તેના નામ, રહેઠાણ અને અન્ય ચોક્કસ હકીકતો વિશે કોઈ પ્રકાશ પાડ્યો નથી. આમ, મૃતક અથવા અન્ય કોઈના દ્વારા માત્ર પાયાવિહોણો આક્ષેપ કરવો એ સાબિત કરવા માટે પૂરતો નથી કે આરોપી કોઈની સાથે લગ્નેતર સંબંધ ધરાવતો હતો. આમ, મૃતકની હત્યા પાછળનો હેતુ

પ્રસ્થાપિત થતો નથી અને આ ગણતરીએ, મૃતકને મારી નાખવાના સ્પષ્ટ હેતુની ગેરહાજરીમાં, બે મરણોન્મુખ નિવેદનમાં દર્શાવ્યા મુજબ આરોપી દ્વારા મૃતકને મારી નાખવાની થિયરીને આરોપી વિરુદ્ધ પુરાવામાં સ્વીકારી અને વાંચી શકાય નહીં.

(એફ) કે, માતા-પિતા સમક્ષના મૌખિક મરણોન્મુખ નિવેદનોની હકીકત સાબિત થતી નથી અને ભરોસાપાત્ર નથી કારણ કે સદર નિવેદનો માતા-પિતા સમક્ષ કરવામાં આવ્યા છે જેઓ અત્યંત રસ ધરાવતા સાહેદો છે અને તેમના પુરાવામાં સમર્થનની ગેરહાજરીમાં, તેના પર આધાર રાખી શકાય નહીં. કે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૌખિક મરણોન્મુખ નિવેદનોના પાસા પર, બે સાહેદો એટલે કે પીડબલ્યુ.૧૧ – વિજયાબેન વીરજીભાઈ અને પીડબલ્યુ.૧૦ – વીરજીભાઈ પૂનાભાઈની જુબાનીઓ પર આધારરાખ્યો છે. બંને સાહેદો મૃતકના માતા અને પિતા છે. બનાવનો સંદેશો મળ્યા પછી, તેઓ અમરેલી હોસ્પિટલ દોડી ગયા હતા અને ત્યારબાદ, મૃતકની સાથે રાજકોટ હોસ્પિટલ ગયા હતા. તેમની પુત્રીને અપીલકર્તા-પતિ દ્વારા જીવતી સળગાવી દેવામાં આવી હોવાની જાણ હોવા છતાં તેઓ એફ.આઈ.આર. નોંધાવવાની તસ્દી લેતા નથી. માતાએ

પોતાની જુબાનીમાં સ્વીકાર્યું છે કે, તેની પુત્રીએ તેના પતિને ક્યારેય ગિરીશભાઈ તરીકે બોલાવ્યો નહોતો. આ સ્વીકાર સ્પષ્ટપણે એ હકીકતો સૂચવે છે કે, મરણોન્મુખ નિવેદનની હકીકત દિનેશભાઈ નામ સાથે મૃતકની માતા દ્વારા નક્કી કરવામાં આવી હતી અને કોઈ પણ મહિલા તેના પતિને ભાઈ તરીકે સંબોધશે નહીં. આવા સંજોગોમાં, ઉપર ઉલ્લેખિત બે સાહેદો દ્વારા જણાવ્યા મુજબ કથિત બનાવમાં આરોપીને સંડોવતી થિયરી, રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓથી વિપરીત છે અને આરોપીને ગુનામાં જોડવા માટેનો તેમનો પુરાવો વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતો નથી.

(જી) કે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પીડબલ્યુ:૧૨ દ્વારા નોંધાયેલું મરણોન્મુખ નિવેદન વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતો નથી અને તે મૃતકના માતા-પિતા દ્વારા શીખવવા, પ્રોત્સાહિત કરવાનું પરિણામ છે. નિવેદનમાં, સામાન્ય રીતે, પત્ની હંમેશા તેના પતિને નામથી અથવા પતિ તરીકે સંબોધશે, પરંતુ મૃતક દ્વારા ગિરીશભાઈ (ભાઈ) તરીકે નામનો ઉપયોગ કરવો એ અસામાન્ય છે અને તેને સ્વીકારી શકાય નહીં અને આમ, વ્યાજબી અનુમાન ઉભું થશે કે ત્યાં હાજર માતા-પિતાએ મરણોન્મુખ નિવેદન નક્કી કર્યું હતું. મૃતકે પોતે જ પ્રથમ તકે સારવાર કરનાર બે ડૉક્ટરો સમક્ષ જાહેર કર્યું હતું કે આત્મહત્યાના પ્રયાસમાં તેણીએ પોતે કેરોસીન રેડ્યું

હતું. આવા સંજોગોમાં, એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ અને પોલીસ દ્વારા નોંધાયેલું મરણોન્મુખ નિવેદન મૃતકના મૌખિક નિવેદનો સાથે અસંગત છે જે તેની સત્યતા વિશે શંકા પેદા કરે છે.

(એચ)કે એફ.આઈ.આર. ના સ્વરૂપમાં આંક ૫૧ પરનું બીજું મરણોન્મુખ નિવેદન જે પીડબલ્યુ:૧૪, શ્રી બી.એસ. પઠાણ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું છે તે બનાવની સાચી હકીકતો દર્શાવતું નથી કારણ કે તે બનાવના ત્રણ દિવસ પછી નોંધવામાં આવ્યું હતું. બનાવ તારીખ ૧૬/૦૨/૨૦૦૭ ના રોજ બની હતી. તપાસ કરનાર અધિકારી પીડબલ્યુ:૧૪ ને બનાવ બનવા અંગેની જાણકારી હતી અને આ હોવા છતાં, તેઓ તારીખ ૨૦/૦૨/૨૦૦૭ ના રોજ દોશી હોસ્પિટલ, રાજકોટ ખાતે ગયા અને આંક ૫૧ પર રજૂ કરાયેલ એફ.આઈ.આર. ના સ્વરૂપમાં મૃતકનું નિવેદન નોંધ્યું. જે રીતે તે નોંધવામાં આવ્યું હતું અને બે પાનામાં વિગતવાર વિગતો જાહેર કરવામાં આવી હતી તે પોતે જ તેની સત્યતા વિશે શંકા પેદા કરે છે કારણ કે દાઝવાની ઇજાઓની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં લેતા, મૃતક માટે આવા પ્રકારનું લાંબુ નિવેદન જાહેર કરવું શક્ય ન હોત અને તે પણ, ડૉક્ટરના પ્રમાણપત્ર વિના કે તેણી નિવેદન આપવા માટે માનસિક રીતે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં હતી કે નહીં. ભોગ બનનાર મૃતકની તપાસમાં વિલંબ

માટેની સ્પષ્ટતા ગળે ઉતરે તેવી અને સંતોષકારક નથી. આમ, મૃતક દ્વારા ડૉક્ટર સમક્ષ આપવામાં આવેલી હિસ્ટ્રીને ધ્યાનમાં લેતા, ત્યારબાદ પોલીસ સમક્ષ કરવામાં આવેલું નિવેદન અસંગત છે અને તેને ભરોસાપાત્ર અને વિશ્વાસપાત્ર કહી શકાય નહીં.

૧૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી લાખાણીએ રજૂઆત કરી છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી નિર્દોષતા વિરુદ્ધની અપીલને ગ્રાહ્ય રાખવામાં ન આવે કારણ કે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ હત્યાનો આરોપ સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થતો નથી. સ્વીકૃતપણે, મૃતક બનાવના ૧૨ દિવસ પછી મૃત્યુ પામી હતી અને મૃત્યુનું કારણ દાઝવાની ઇજાઓને લીધે સેપ્ટિસેમિયા હતું અને તેથી, ફરિયાદ પક્ષ કલમ ૩૦૦ ના ચાર કલમો માંથી કોઈ પણ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે જે જણાવે છે કે કટોકટીપૂર્ણ માનવવધ એ હત્યા છે, જો જે કૃત્ય દ્વારા મૃત્યુ નીપજાવવામાં આવ્યું હોય તે મૃત્યુ નીપજાવવાના ઇરાદાથી કરવામાં આવ્યું હોય અથવા એવી શારીરિક ઇજા કરવાના ઇરાદાથી કરવામાં આવ્યું હોય જે આરોપી જાણે છે કે મૃત્યુ નીપજાવવા માટે સંભવિત છે અથવા શારીરિક ઇજા કરવાનો ઇરાદો સામાન્ય ક્રમમાં

મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતો હોય અથવા ફૂત્ય એટલું જોખમી હતું કે તે તમામ સંભાવનાઓમાં મૃત્યુ નીપજાવે જ.

૧૨. આવા સંજોગોમાં, ઉપર ઉલ્લેખિત મુજબ, શ્રી લાખાણીએ રજૂઆત કરી કે ફરિયાદ પક્ષ પોતાનો કેસ વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે કારણ કે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા એ સાબિત કરવા માટે કોઈ કાનૂની પુરાવા રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી કે આરોપીએ તેની પત્ની મૃતક પર કેરોસીન રેડ્યું હતું અને ત્યારબાદ તેને આગ લગાડી દીધી હતી અને મૃતક દ્વારા કરવામાં આવેલી આત્મહત્યા અથવા તેના અકસ્માત મૃત્યુ વિશેની બચાવ પક્ષની થિયરી વધુ સંભવિત અને સ્વીકાર્ય જણાય છે અને તેથી, ટ્રાયલ કોર્ટના એવા તારણો કે મૃતકનું મૃત્યુ એ હત્યાની કોટિમાં ન આવતો કટોકટીપૂર્ણ માનવવધ ગણાશે અને ગુનો ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ હેઠળ આવે છે અને તેથી, કેસ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ ભાગ-II હેઠળ ગણાશે તે કાયદાથી વિપરીત અને પુરાવાના વજનની વિરુદ્ધ અને વિકૃત છે.

આમ, અપીલકર્તા દોષિત વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી લાખાણી પ્રાથ ના કરે છે કે આ અપીલમાં ગુણવત્તા

હોવાથી તેને મંજૂર કરવામાં આવે અને તેમણે વધુમાં પ્રાર્થના કરી કે દોષિત ઠરાવવાનો અને સજાનો આદેશ રદ કરવામાં આવે અને અપીલકર્તાને હત્યાની કોટિમાં ન આવતા કટોકટીપૂર્ણ માનવવધના આરોપમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે.

૧૩. બીજી તરફ, સામાવાળા – રાજ્ય વતી વિદ્વાન એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર શ્રી એલ.બી. ડાભીએ અપીલનો સખત વિરોધ કર્યો છે અને દલીલ કરી છે કે ટ્રાયલ કોર્ટે મૃતકના બે મરણોન્મુખ નિવેદનો પર આધારરાખવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી કારણ કે ટ્રાયલ કોર્ટ સંતુષ્ટ હતી કે મૃતક બનાવની સાચી હકીકતો જણાવવા માટે માનસિક રીતે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં હતી અને તે સાચું અને સ્વૈચ્છિક હોવાનું પણ જણાવ્યું હતું. કે, એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ તેમજ પોલીસ દ્વારા નોંધાયેલા મરણોન્મુખ નિવેદનમાં કોઈ ત્રુટિઓ નથી અને અપીલકર્તા દ્વારા દાવો કરાયેલી આત્મહત્યાની થિયરી મૃતક દ્વારા સ્પષ્ટપણે કરવામાં આવેલા નિવેદનથી ખોટી સાબિત થઈ છે કે તેને અપીલકર્તા પતિ દ્વારા જીવતી સળગાવવામાં આવી હતી. જ્યાં સુધી ડૉક્ટરના અભિપ્રાયનો સંબંધ છે, રેકૉર્ડ પર એવું સૂચવતું કંઈ નથી કે મૃતકે એવું નિવેદન આપ્યું હતું કે તેણીએ પોતે કેરોસીન રેડીને આત્મહત્યા કરી હતી. જો હિસ્ટ્રી મૃતક દ્વારા જાહેર

કરવામાં આવી હોત, તો ડૉક્ટરોએ તેમના રેકૉર્ડમાં લખ્યું હોત. સારવાર કરનાર ડૉક્ટરો પોતપોતાના કેસ પેપર્સ તેમજ પ્રમાણપત્રોમાં સદર હિસ્ટ્રી નોંધવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા. આમ, મૃતક દ્વારા આપવામાં આવેલી હિસ્ટ્રી વિશે ઉલટતપાસમાં ડૉક્ટરોનો મૌખિક અભિપ્રાય મેજિસ્ટ્રેટ તેમજ તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા નોંધાયેલા મરણોન્મુખ નિવેદન પર પ્રભુત્વ ધરાવી શકે નહીં.

આવા સંજોગોમાં, રાજ્યના વકીલે રજૂઆત કરી કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા દોષિત ઠરાવવાના તારણો પુરાવા પર આધારિત છે અને સ્થાપિત કાયદાને અનુરૂપ છે. આમ, તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે નીચલી અદાલત દ્વારા આરોપી અપીલકર્તાને ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં કાયદાની કે હકીકતોની કોઈ ભૂલ કરવામાં આવી નથી અને તેથી, આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં કોઈ ગુણવત્તા ન હોવાથી તેને ફગાવી દેવી જોઈએ.

૧૪. જ્યાં સુધી રાજ્ય સરકાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી નિર્દોષતા વિરુદ્ધની અપીલનો સંબંધ છે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આરોપી અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ ભાગ-II

હેઠળ, હત્યાની કોટિમાં ન આવતા કટોકટીપૂર્ણ માનવવધના ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યો છે. વર્તમાન કેસમાં, અપીલકર્તા દ્વારા મૃતકને સળગાવી દેવામાં આવી હતી અને આ કૃત્ય આકસ્મિક કે અજાણતા નહોતું; અને મૃતકનું મૃત્યુ દાઝવાની ઇજાઓને કારણે કાર્ડિયો રેસ્પિરેટરી ફેલ્ચોર અને સેપ્ટિસેમિયાને લીધે થયું હતું. ફરિયાદ પક્ષનો કેસ છે કે અપીલકર્તાએ મૃતક પર કેરોસીન રેડ્યું અને તેને આગ લગાડી દીધી અને તેથી, આપું કૃત્ય કરીને, તેનો ઇરાદો મૃતકનું મૃત્યુ નીપજાવવાનો જ હોવો જોઈએ અને સ્વીકૃતપણે, મૃતક દ્વારા આરોપીને કેરોસીન રેડવા અને તેને આગ લગાડવા માટે કોઈ ઉશ્કેરણી કરવામાં આવી નહોતી. આવા સંજોગોમાં, આગ લગાડીને કેરોસીન રેડવાનું કૃત્ય એટલું જોખમી હતું કે તે તમામ સંભાવનાઓમાં મૃત્યુ નીપજાવે જ અથવા આવી શારીરિક ઇજા મૃત્યુ નીપજાવવા માટે સંભવિત છે અને તેથી, આરોપીના ભાગ પર એવી જાણકારી ગણાશે કે કૃત્યનું કુદરતી અને સંભવિત પરિણામ ચોક્કસપણે મૃત્યુ જ હશે. તે બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે, રેકૉર્ડ પરની હકીકતો અને પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કર્યા વિના, ખોટી રીતે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૧ નો લાભ આપ્યો અને એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે અપીલકર્તાનું કૃત્ય ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ ભાગ-II હેઠળ શિક્ષાપાત્ર, હત્યાની કોટિમાં ન આવતો કટોકટીપૂર્ણ માનવવધ છે. આમ, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે

ફરિયાદ પક્ષે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ હત્યાનો આરોપ સફળતાપૂર્વક સાબિત કર્યો છે અને અપીલકર્તાને હત્યાના ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવે.

૧૫. અમે પક્ષકારોના વિજ્ઞાન વકીલોને વિગતવાર સાંભળ્યા છે અને કેસના રેકૉર્ડ્સ તેમજ ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા દોષિત ઠરાવવાના તારણોનું અવલોકન કર્યું છે.

૧૬. પક્ષકારોની પરસ્પર વિરોધી રજૂઆતો પર વિચાર કરતા પહેલા, સંબંધિત સાહેદોના પુરાવાનું વિશ્લેષણ કરવું ઉપયોગી થશે.

(એ) ડૉ. રાજેશ ગઢિયા (પીડબલ્યુ:જ). ડૉક્ટર અમરેલી શહેરમાં ખાનગી પ્રેક્ટિસ કરે છે. તારીખ ૧૬/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ, રાત્રે આશરે ૮:૩૦ વાગ્યે, મૃતક જયાબેનને સારવાર માટે તેમની સમક્ષ લાવવામાં આવી હતી. મૃતક એક દિવસ હોસ્પિટલમાં રહી હતી અને તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ રજા આપવામાં આવી હતી. ડૉક્ટરના અભિપ્રાય મુજબ, મૃતકની તપાસ કર્યા પછી, તેમને બંને પગ, હાથ, પેટ

અને હૃદય પર દાઝવાની ઇજાઓ મળી હતી. ડૉક્ટરે મૃતકને રાજકોટ ખાતેના હાયર સેન્ટરમાં વધુ સારવાર માટે રીફર કરી હતી અને તેમના અભિપ્રાય મુજબ, તેમને બીજા અને ત્રીજા ડિગ્રીની દાઝવાની ઇજાઓ મળી હતી. જ્યાં સુધી બનાવની હિસ્ટ્રીનો સંબંધ છે, સારવાર કરનાર ડૉક્ટરે તેમની ઉલટતપાસમાં જણાવ્યું છે કે મૃતકે તેમને કહ્યું હતું કે પતિ-પત્ની વચ્ચે થયેલા ઝઘડાને કારણે તેને દાઝવાની ઇજાઓ થઈ હતી. ઉલટતપાસમાં, સાહેદએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે મૃતકે એવી હિસ્ટ્રી આપી હતી કે "મેં પોતે કેરોસીન રેડીને મારી જાતને સળગાવી છે". સાહેદએ નિવેદનનું પ્રમાણપત્ર આંક ૧૮ પર રજૂ કર્યું છે.

(બી) ડૉ. સંદીપ મારુ (પીડબલ્યુ:૧). તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ, મૃતક જયાબેનને ડૉ. રાજેશ ગઢિયા (પીડબલ્યુ:૪) દ્વારા રાજકોટ શહેર ખાતેના હાયર સેન્ટરમાં રીફર કરવામાં આવી હતી. દોશી હોસ્પિટલ, રાજકોટના મેડિકલ ઓફિસર હોવાના નાતે ડૉક્ટરે જણાવ્યું છે કે બપોરે આશરે ૦૨:૪૦ વાગ્યે, મૃતકને રીફર નોટ સાથે તેમની સમક્ષ લાવવામાં આવી હતી અને તેની સાથે એક ધનીબેન હતા જેમણે હિસ્ટ્રી આપી હતી કે "તેણીને કેરોસીનથી દાઝવાની ઇજાઓ થઈ છે". ડૉક્ટરે જણાવ્યું છે કે મૃતકની તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૬ થી ૨૮/૦૨/૨૦૦૬ સુધી ઇન્ડોર

પેશન્ટ (દાખલ દર્દી) તરીકે સારવાર કરવામાં આવી હતી. વધુમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે મૃતક હોસ્પિટલમાં આવી, ત્યારે તે સંપૂર્ણપણે ભાનમાં હતી અને માનસિક રીતે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં હતી અને તેના શરીર પર ૭૨ થી ૭૫% દાઝવાની ઇજાઓ હતી. સાહેદ દ્વારા આંક ૮ પર પ્રમાણપત્ર સહિતના કેસ પેપર્સ રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. ઉલટતપાસમાં, ડૉક્ટરે જણાવ્યું છે કે મૃતકે તેમને કહ્યું હતું કે "કેરોસીન રેડવામાં આવ્યું છે અને દાઝવાની ઇજાઓ થઈ છે". ઉલટતપાસમાં, બચાવ પક્ષે એ સ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે સંબંધિત સમયે, તે સંપૂર્ણપણે ભાનમાં અને બનાવની હકીકતો જણાવવા માટે માનસિક રીતે ફિટ નહોતી, પરંતુ આની વિરુદ્ધ, રેકૉર્ડ પર એવું સ્થાપિત કરવા માટે કંઈ લાવવામાં આવ્યું નથી કે મૃતક નિવેદન નોંધવા માટે યોગ્ય સ્થિતિમાં નહોતી.

(સી) ડૉ. જગદીશ સોલંકી (પીડબલ્યુ:૩). તારીખ ૨૮/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ, સિવિલ હોસ્પિટલ, રાજકોટ સાથે જોડાયેલા મેડિકલ ઓફિસર હોવાના નાતે સાહેદએ પેનલ ડૉ. જે.જે. જોશી સાથે પોસ્ટમોર્ટમ કર્યું હતું. સાહેદએ પોતાની જુવાનીમાં જણાવ્યું હતું કે પોસ્ટમોર્ટમ દરમિયાન, તેમને મૃતકના શરીર પર બીજા અને ત્રીજા ડિગ્રીની દાઝવાની ઇજાઓ મળી હતી અને

તેમના અભિપ્રાય મુજબ, મૃત્યુનું કારણ ગંભીર દાઝવાની ઇજાઓને લીધે કાર્ડિયો રેસ્પિરેટરી ફેલ્યોર અને સેપ્ટિસેમિયા હતું. તેમણે આંક ૧૬ પર પી.એમ. નોંધ પણ રજૂ કરી છે.

(ડી) ડૉ. કિષ્ના હરિયાણી (પીડબલ્યુ:૨). તારીખ ૨૩/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ, જ્યારે તેઓ સીએચસી, બગસરા ખાતે ફરજ પર હતા, ત્યારે અપીલકર્તા આરોપી ગિરીશ સાગાઠીયાને તબીબી તપાસ માટે તેમની સમક્ષ લાવવામાં આવ્યો હતો. આરોપીની તપાસ કરવા પર, તેમને તેના શરીર પર ડાબા કાંડાના સાંધા પર દાઝવાની નાની ઇજાના નિશાન મળ્યા હતા અને તપાસ કર્યા પછી, તેમણે ઇજાની પ્રકૃતિ દર્શાવતું આંક ૧૪ નું પ્રમાણપત્ર આપ્યું હતું જે સામાન્ય પ્રકૃતિની હતી.

(ઇ) વીરજીભાઈ પૂનાભાઈ (પીડબલ્યુ:૧૦). સાહેદ મૃતક જયાબેનના પિતા છે અને તપાસ દરમિયાન, તપાસ કરનાર અધિકારી દ્વારા તેમનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું. સાહેદએ પોતાની જુબાનીમાં જણાવ્યું છે કે બનાવના દિવસે, તેઓ ઉત્તરકિયાની વિધિમાં હાજરી આપવા ગામ ગુંદલા ગયા હતા અને તે સમયે, તેમને બનાવ અંગેનો સંદેશો મળ્યો હતો અને તરત જ તેઓ તેમની પત્ની સાથે અમરેલી હોસ્પિટલ દોડી ગયા હતા.

સાહેદએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે હોસ્પિટલમાં, તેમની પુત્રી દાઝવાની ઈજાઓ હોવા છતાં સંપૂર્ણપણે ભાનમાં હતી, તે સંપૂર્ણપણે ભાનમાં હતી અને બનાવનું વર્ણન કરવા માટે માનસિક રીતે ફિટ હતી અને તેને બનાવ વિશે પૂછતા, તેણીએ તેને કહ્યું કે,

"સવારે મને માર મારવામાં આવ્યો હતો અને તમારા જમાઈ સાથે ઝઘડો થયો હતો અને ત્યારબાદ, તેઓ બગસરા ગયા હતા અને ત્યારબાદ, તેઓ બપોરે આશરે ૧૨:૦૦ વાગ્યે પાછા આવ્યા હતા અને જ્યારે તેણીએ જમવા માટે પૂછ્યું, ત્યારે તમારા જમાઈએ જવાબ આપ્યો કે તેને પૂછવું એ તમારા કામની બાબત નથી અને ત્યારબાદ, આશરે ૦૩:૦૦ વાગ્યે, તેમણે તેને મારવાનું શરૂ કર્યું અને બચાવમાં, મેં ઘર છોડીને જવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી, તો તેમણે તેને ફરીથી મારી અને કહ્યું કે આજે, હું તને મારી નાખવા માંગુ છું અને તને ઘર છોડવા નહીં દઉં અને અચાનક તેને ખાટલામાં ધકેલી દીધી અને કેરોસીન રેડીને આગ લગાડી દીધી."

સાહેદએ પોતાની મુખ્ય તપાસમાં વધુમાં જણાવ્યું કે તેની પુત્રીએ મૌખિક રીતે એવું પણ જણાવ્યું હતું કે અપીલકર્તાને પટેલ જ્ઞાતિની એક છોકરી સાથે

લગ્નેતર સંબંધો હતા. સાહેદએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે બનાવ બાદ આરોપી ભાગી ગયો હતો અને બૂમાબૂમ સાંભળીને પડોશીઓ તેના બચાવ માટે આવ્યા હતા. સાહેદએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે બનાવના ૧૫ દિવસ પહેલા, તેની મૃતક પુત્રી વૈવાહિક વિવાદના કારણે તેના ઘરે હતી કારણ કે અપીલકર્તા તેને હેરાન કરતો હતો અને તેને સારી રીતે રાખવાની તેની ખાતરી પર, મૃતક તેના સાસરે ગઈ હતી. ઉલટતપાસમાં, સાહેદએ ઈનકાર કર્યો છે કે તેના કહેવાથી એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટે મૃતકનું નિવેદન નોંધ્યું હતું. સાહેદ દ્વારા ફરિયાદ ન નોંધાવવા અંગે વિગતવાર સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી છે.

ઉલટતપાસમાં, સાહેદએ કેટલીક હકીકતો સ્વીકારી છે, જે તેણે પોલીસ નિવેદનમાં જાહેર કરી નહોતી, પરંતુ જ્યાં સુધી આરોપીને સંડોવતા મૌખિક નિવેદનનો સંબંધ છે, તેની જુબાનીમાં કોઈ મોટો વિરોધાભાસ કે સુધારો જોવા મળ્યો નથી.

(એફ) વિજયાબેન વીરજીભાઈ (પીડબલ્યુ:૧૧). સાહેદ મૃતકની માતા છે અને બનાવનો સંદેશો મળ્યા પછી, તેઓ તેમના પતિ પીડબલ્યુ:૧૦ સાથે અમરેલી હોસ્પિટલ દોડી ગયા હતા જ્યાં તેણીને રાજેશ ગઢિયા, પીડબલ્યુ:૪ ની ખાનગી હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી. સાહેદ

સમક્ષ, મૃતકે બનાવના કારણ અને આરોપીના કૃત્ય વિશે મૌખિક નિવેદન આપ્યું હતું. મુખ્ય તપાસમાં, સાહેબએ જણાવ્યું છે કે મૃતક સંબંધિત સમયે નિવેદન આપવા માટે માનસિક રીતે ફિટ હતી અને પૂછપરછ કરવા પર, તેણીએ આ મુજબ જણાવ્યું હતું:

"સવારે મને માર મારવામાં આવ્યો હતો અને તમારા જમાઈ સાથે ઝઘડો થયો હતો અને ત્યારબાદ, તેઓ બગસરા ગયા હતા અને ત્યારબાદ, તેઓ બપોરે આશરે ૧૨:૦૦ વાગ્યે પાછા આવ્યા હતા અને જ્યારે તેણીએ જમવા માટે પૂછ્યું, ત્યારે તમારા જમાઈએ જવાબ આપ્યો કે તેને પૂછવું એ તમારા કામની બાબત નથી અને ત્યારબાદ, આશરે ૦૩:૦૦ વાગ્યે, તેમણે તેને મારવાનું શરૂ કર્યું અને બચાવમાં, મેં ઘર છોડીને જવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી, તો તેમણે તેને ફરીથી મારી અને કહ્યું કે આજે, હું તને મારી નાખવા માંગુ છું અને તને ઘર છોડવા નહીં દઉં અને અચાનક તેને ખાટલામાં ધકેલી દીધી અને કેરોસીન રેડીને આગ લગાડી દીધી."

ઉલટતપાસમાં, બચાવ પક્ષ દ્વારા એવો પ્રહાર કરવામાં આવ્યો હતો કે તેના કહેવાથી પોલીસે તેમજ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટે નિવેદન નોંધ્યું હતું. જો કે,

સાહેદએ સદર સૂચનનો ઈનકાર કર્યો છે અને એ હકીકતોનો પણ ઈનકાર કર્યો છે કે, તેની પુત્રીએ આત્મહત્યા કરી હતી.

(જી) મિલન રાજ્યગુરુ (પીડબલ્યુ:૧૨). તારીખ ૧૬/૦૨/૨૦૧૬ ના રોજ, સાહેદ અમરેલી ખાતે ડેપ્યુટી એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ તરીકે ફરજ બજાવતા હતા. તેમને અમરેલી શહેર પોલીસ તરફથી લેખિત માંગણી પત્ર મળ્યું જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે મૃતક જયાબેનનું નિવેદન નોંધવા માટે જણાવવામાં આવ્યું હતું. રાત્રે આશરે ૧૧:૨૫ વાગ્યે, સાહેદ અમરેલી ખાતે રાજેશ ગઢિયા (પીડબલ્યુ:૪) ની હોસ્પિટલમાં ગયા. ડૉક્ટરના અભિપ્રાય મુજબ, મૃતક ભાનમાં નહોતી અને તે બાબતને ધ્યાનમાં લેતા, સાહેદ મૃતકનું નિવેદન નોંધી શક્યા નહોતા. બીજા દિવસે એટલે કે તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ સવારે આશરે ૧૦:૩૦ વાગ્યે સાહેદને ટેલિફોનિક સંદેશ મળ્યો કે મૃતક ભાનમાં આવી ગઈ છે. સંદેશ મળતાં જ સાહેદ તાત્કાલિક હોસ્પિટલ પહોંચ્યા. સારવાર કરનાર ડૉક્ટરે અભિપ્રાય આપ્યો કે મૃતક બનાવની હકીકતો જણાવવા માટે માનસિક રીતે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં છે અને પોતે સંતુષ્ટ થયા પછી, તેમણે મૃતકનું નિવેદન નોંધવાનું શરૂ કર્યું. નિવેદન પ્રશ્ન-જવાબના સ્વરૂપમાં નોંધવામાં આવ્યું હતું. નામ, વૈવાહિક સ્થિતિ, રહેઠાણ વગેરે વિશેના પ્રારંભિક પ્રશ્નોના યોગ્ય જવાબો આપવામાં આવ્યા હતા અને આંક ૩૮ ના નિવેદનમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો. બનાવ કેવી રીતે બની તે પ્રશ્ન

પર, મૃતકે જાહેર કર્યું કે તેના પતિના લગ્નેતર સંબંધોના કારણે, તેણીને તેના પતિ સાથે શાબ્દિક બોલાચાલી થઈ હતી, જેના પરિણામે, તેના પતિએ કેરોસીન રેડ્યું અને તેને આગ લગાડી દીધી. બનાવના સમય અને સ્થળના પ્રશ્ન પર, મૃતકે જવાબ આપ્યો કે બપોરે આશરે ૦૩:૦૦ વાગ્યે, તેના સાસરે ગામ બાલાપુર ખાતે બનાવ બની છે. મૃતકે એવું પણ જણાવ્યું હતું કે સંબંધિત સમયે, પતિ-પત્ની સિવાય ઘરમાં કોઈ હાજર નહોતું. મૃતક દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તેને તેના પતિ દ્વારા હોસ્પિટલ લાવવામાં આવી હતી. તેણીએ એવો પણ દાવો કર્યો છે કે તે તેના પતિ પાસેથી ભરણપોષણની રકમ મેળવવા ઈચ્છે છે. નિવેદન સવારે ૧૦:૫૦ થી ૧૧:૦૦ વાગ્યાની વચ્ચે નોંધવામાં આવ્યું હતું. સાહેદએ નિવેદન નોંધ્યા પછી, બંને હાથ પર ઈજાઓ હોવાને કારણે, નિવેદનની નીચે તેના જમણા પગના અંગૂઠાની છાપ લીધી. આંક ૩૮ નું નિવેદન દર્શાવે છે કે ડૉક્ટરે પ્રમાણિત કર્યું છે કે દર્દી ભાનમાં હતી અને નિવેદન આપવા માટે માનસિક રીતે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં હતી.

ઉલટતપાસમાં, બચાવ પક્ષે એ પ્રસ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે મૃતકના પરિવારના સભ્યોના કહેવાથી નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ તેનાથી વિપરીત, સાહેદએ એવા સૂચનનો ઈનકાર કર્યો છે કે નિવેદન નોંધતી વખતે માતા હાજર હતી અને વધુ સ્પષ્ટતા કરી કે નિવેદન નોંધતી વખતે કોઈ

હાજર નહોતું. સાહેદ દ્વારા ઈનકાર કરવામાં આવ્યો છે કે નિવેદન મૃતકના ચોક્કસ શબ્દોમાં નોંધવામાં આવ્યું નહોતું. એવો પણ ઈનકાર કરવામાં આવ્યો છે કે ફરિયાદ જાહેર કર્યા પછી, આંક ૩૮ નું મરણોન્મુખ નિવેદન, પાછળથી ફરિયાદની લાઈન પર લખવામાં આવ્યું હતું.

(એચ) નિસ્મિલ્લાખાન એસ. પઠાણ (પીડબલ્યુ:૧૪). તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ, સાહેદ અમરેલી ખાતે ડેપ્યુટી પોલીસ સુપ્રિટેન્ડન્ટ તરીકે ફરજ બજાવતા હતા અને લગ્નના સમયગાળાને કારણે, તેમને કેસની તપાસ સોંપવામાં આવી હતી. તેમણે તારીખ ૧૮/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ બનાવ સ્થળની મુલાકાત લીધી અને અપીલકર્તાના પિતાનું નિવેદન નોંધ્યું અને એફ.એસ.એલ. અધિકારીને સ્થળ પર બોલાવ્યા. આ દરમિયાન, સાહેદને રાજકોટ હોસ્પિટલમાં મૃતક દાખલ હોવાની જાણ થઈ. તેઓ ત્યાં ગયા અને મૃતક પાસેથી બનાવ વિશે પ્રાથમિક પૂછપરછ કરી અને ત્યારબાદ, તેનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું જે પાછળથી એફ.આઈ.આર. તરીકે ગણવામાં આવ્યું. એફ.આઈ.આર. માં, મૃતકે તેના લગ્ન, તેના પતિ સાથેના વૈવાહિક વિવાદ વિશે વિગતવાર નિવેદન આપ્યું અને ત્યારબાદ, તેણીએ પક્ષકારો વચ્ચે થયેલા સમાધાનની હકીકત જણાવી અને બનાવ વિશે પણ સમજાવ્યું.

તેણીએ એવું પણ જાહેર કર્યું છે કે બનાવના દિવસે, તેને અપીલકર્તા દ્વારા કેવી રીતે જીવતી સળગાવવામાં આવી હતી. તેણીએ એવું પણ જણાવ્યું છે કે બનાવના દિવસે, તેના પતિના માતા-પિતા ઉત્તરક્રિયાની વિધિ માટે ગામ ગોંડલા ગયા હતા અને ઘરમાં કોઈ હાજર નહોતું. બનાવના પાસા પર, મૃતકે આ મુજબ જણાવ્યું હતું:

"મારો પતિ મારા પુત્ર સાથે ઘરે હતો અને સવારે, મારો પતિ ગિરીશ હીરા ઘસવાનું કામ કરતો હોવાથી, બગસરા ગયો હતો અને બપોરે આશરે ૧૨:૦૦ વાગ્યે પાછો આવ્યો હતો, અને તેને પૂછ્યા વિના, તેણે ઘરે બપોરનું ભોજન લીધું હતું અને ફરીથી, બજારમાં ગયો હતો, અને બપોરે આશરે ૦૧:૦૦ વાગ્યે પાછો આવ્યો હતો, મેં ગિરીશને પૂછ્યું કે તું ક્યાં ગયો હતો? તો તેણે મારી સાથે ઝઘડો શરૂ કર્યો અને મને વઢ્યો અને તેને માર માર્યો જેનો તેણે પ્રતિકાર કર્યો અને કહ્યું કે જો તમે મને આ રીતે મારશો, તો હું તમારી સાથે નહીં રહું અને હું મારા પિતાના ઘરે જઈ રહી છું. ગિરીશ ગુસ્સે થયો અને કહ્યું કે હું તને હવે જવા નહીં દઉં અને હું તને મારી નાખીશ. તેણે એક કેન લીધો, જે કેરોસીનથી ભરેલો હતો અને મને ઘરમાં પલંગ પર ધકેલી દીધી, કેરોસીન રેડ્યું અને મને આગ લગાડી દીધી અને મારા પુત્ર મયુરને તેની સાથે લઈને, તે બહાર નીકળી

ગયો. હું સળગવા લાગી અને બૂમો પાડવા લાગી અને
ઓસરીમાંથી ઘરની બહાર નીકળી ગઈ અને બૂમો સાંભળીને
આસપાસના લોકો આવ્યા અને તેના પર પાણી રેડ્યું અને
પછી તે બેભાન થઈ ગઈ અને બેભાન અવસ્થામાં તેને અમરેલી
અને રાજકોટ હોસ્પિટલ લાવવામાં આવી હતી અને હાલમાં, હું
અહીં સારવાર હેઠળ છું. તેણીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે તેના
પતિને અન્ય સ્ત્રી સાથે સંબંધ હતો."

પીડબલ્યુ:૧૪ એ મૃતકના ચોક્કસ શબ્દોમાં નિવેદન નોંધ્યું હતું અને
અંતે તેણીએ તેના જમણા હાથના અંગૂઠાની છાપ લગાવી હતી અને
એફ.આઈ.આર. ના સ્વરૂપમાં આંક ૫૧ પરનું નિવેદન રાજકોટ દોશી
હોસ્પિટલ ખાતે નોંધવામાં આવ્યું હતું.

ઉલટતપાસમાં, એ પ્રસ્થાપિત કરવાનો પ્રયાસ કરવામા આવ્યો હતો
કે એફ.આઈ.આર. માતા-પિતાના કહેવાથી નોંધવામાં આવી હતી અને તે
તેની પ્રમાણિકતા, સત્યતા વિશે શંકા પેદા કરે છે, કારણ કે તે ચાર
દિવસના ગાળા પછી નોંધવામાં આવી હતી. જો કે, ત્રણ દિવસના વિલંબ
પછી નિવેદન કેમ નોંધવામાં આવ્યું, તે સાહેદએ વિલંબિત નિવેદન
નોંધવા માટેના સંજોગો સમજાવ્યા છે. બચાવ પક્ષ દ્વારા એ દર્શાવવાનો

પણ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો કે મૃત્યુ હોમિસીડલ (માનવવધ) નહોતું, પરંતુ તે આકસ્મિક મૃત્યુ અને/અથવા આત્મહત્યા હતી. સાહેદએ કથિત આત્મહત્યાના સૂચનનો ઇનકાર કર્યો છે. તેનાથી વિપરીત, રેકૉર્ડ પર આવ્યું છે કે જ્યારે નિવેદન નોંધવામાં આવી રહ્યું હતું ત્યારે અપીલકર્તા આરોપીની માતા હાજર હતી. સ્વીકૃતપણે સદર નિવેદન ડૉક્ટરની હાજરીમાં અથવા માનસિક સ્વસ્થતા અને ભાનમાં હોવાના પૂર્વ પ્રમાણપત્ર વિના નોંધવામાં આવ્યું હતું.

(આઈ) લલિતકુમાર પટેલ (પીડબલ્યુ:૧૭). સાહેદ બગસરા પોલીસ સ્ટેશન, અમરેલી ટાઉન ખાતે પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે ફરજ બજાવતા હતા અને ગુનાની નોંધણી પછી, તેમને કેસની તપાસ સોંપવામાં આવી હતી. તપાસ દરમિયાન, તપાસ કરનાર અધિકારીએ સાહેદોના નિવેદનો નોંધ્યા, બનાવ સ્થળનું પંચનામું કર્યું અને એફ.એસ.એલ. માટે જરૂરી નમૂનાઓ એકત્રિત કર્યા, આરોપીની તારીખ ૨૩/૦૬/૨૦૦૬ ના રોજ ધરપકડ કરી અને તપાસ પૂર્ણ થવા પર, અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી અદાલત સમક્ષ ચાર્જશીટ રજૂ કરી. ઉલટતપાસમાં, તપાસ કરનાર અધિકારીએ સ્વીકાર્યું છે કે, લગ્નેતર સંબંધોના પાસા પર, તેમને તે સ્ત્રીનું નામ અને તેનું સરનામું મળ્યું નથી. તેમણે એવું પણ

સ્વીકાર્યું છે કે તપાસ દરમિયાન, તેમણે સારવાર કરનાર ડૉક્ટરનું નિવેદન નોંધ્યું નહોતું. તેમણે સદર સૂચનનો ઈનકાર કર્યો છે કે સ્ટવ પર આ બનાવતી વખતે મૃતક દાઝી ગઈ હતી. સાહેબ દ્વારા એવો ઈનકાર કરવામાં આવ્યો છે કે મૃતકનું નિવેદન મૃતકના માતા-પિતાના કહેવાથી નોંધવામાં આવ્યું હતું.

૧૭. અમે કેસના રેકૉર્ડ્સ અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણોનું કાળજીપૂર્વક અવલોકન કર્યું છે. એ જોઈ શકાય છે કે આખો કેસ એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પીડબલ્યુ:૧૨ અને પોલીસ અધિકારી પીડબલ્યુ:૧૪ દ્વારા નોંધાયેલા કથિત મરણોન્મુખ નિવેદન આંક ૩૮ અને આંક ૫૧ ના પુરાવાકીય મૂલ્યની આસપાસ ફરે છે. અમે સદર મરણોન્મુખ નિવેદનની વાસ્તવિક ગ્રાહ્યતા અને વિશ્વસનીયતા પર ધ્યાન આપીએ તે પહેલાં, મરણોન્મુખ નિવેદનના પુરાવાકીય મૂલ્ય પરના કેસ લો નો સંદર્ભ લેવો ઉપયોગી થશે. શામ શંકર કંકરિયા વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય (૨૦૦૬ (૧૩) એસસીસી ૧૬૫) માં, પાનીબેન વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય (૧૯૯૨ (૨) એસસીસી ૪૭૪) ના નિર્ણયનો સંદર્ભ આપતાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે મરણોન્મુખ નિવેદનને સંચાલિત કરતા કાનૂની સિદ્ધાંતોનો સારાંશ નીચે મુજબ આપ્યો છે:

- "(i) એવો કોઈ કાયદાનો કે વિવેકબુદ્ધિનો નિયમ નથી કે મરણોન્મુખ નિવેદન પર સમર્થન વિના કાર્યવાહી કરી શકાય નહીં.
- (ii) જો અદાલત સંતુષ્ટ થાય કે મરણોન્મુખ નિવેદન સાચું અને સ્વૈચ્છિક છે, તો તે સમર્થન વિના પણ તેના પર દોષિત ઠરાવવાનો આધાર રાખી શકે છે.
- (iii) આ અદાલતે મરણોન્મુખ નિવેદનનું કાળજીપૂર્વક અવલોકન કરવું પડશે અને એ સુનિશ્ચિત કરવું પડશે કે નિવેદન શીખવવા, પ્રોત્સાહિત કરવા કે કલ્પનાનું પરિણામ નથી. મૃતકને હુમલાખોરોને જોવાની અને ઓળખવાની તક હતી અને તે નિવેદન આપવા માટે યોગ્ય સ્થિતિમાં હતી.
- (iv) જ્યાં મરણોન્મુખ નિવેદન શંકાસ્પદ હોય ત્યાં સમર્થનકારી પુરાવા વિના તેના પર કાર્યવાહી થવી જોઈએ નહીં.
- (v) જ્યાં મૃતક બેભાન હતી અને ક્યારેય કોઈ મરણોન્મુખ નિવેદન આપી શકતી નહોતી, ત્યાં તેના સંબંધિત પુરાવાઓને નકારી કાઢવાના રહેશે.
- (vi) જે મરણોન્મુખ નિવેદન ત્રુટિથી પીડિત હોય તે દોષિત ઠરાવવાનો આધાર બની શકે નહીં.

(vii) માત્ર એટલા માટે કે મરણોન્મુખ નિવેદનમાં બનાવ વિશેની વિગતો નથી, તેને નકારી કાઢવાનું નથી.

(viii) તે જ રીતે, માત્ર એટલા માટે કે તે ટૂંકું નિવેદન છે, તેને ફગાવી દેવાનું નથી. તેનાથી વિપરીત, નિવેદનનું ટૂંકાણ પોતે જ સત્યની ખાતરી આપે છે.

(ix) સામાન્ય રીતે અદાલત મૃતક મરણોન્મુખ નિવેદન આપવા માટે માનસિક રીતે યોગ્ય સ્થિતિમાં હતી કે કેમ તે અંગે સંતુષ્ટ થવા માટે તબીબી અભિપ્રાય જુએ છે. પરંતુ જ્યાં પ્રત્યક્ષદર્શીએ કહ્યું છે કે મૃતક આ મરણોન્મુખ નિવેદન આપવા માટે યોગ્ય અને સભાન સ્થિતિમાં હતી, ત્યાં તબીબી અભિપ્રાય પ્રભુત્વ ધરાવી શકે નહીં.

(x) જ્યાં ફરિયાદ પક્ષનું વર્જન (કથન) મરણોન્મુખ નિવેદનમાં આપેલા વર્જનથી અલગ હોય, ત્યાં સદર નિવેદન પર કાર્યવાહી કરી શકાય નહીં.

(xi) જ્યાં મરણોન્મુખ નિવેદનના સ્વરૂપમાં એક કરતાં વધુ નિવેદનો હોય, ત્યાં સમયની દ્રષ્ટિએ પ્રથમ હોય તેને પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ. અલબત્ત, જો બહુવિધ મરણોન્મુખ

નિવેદનો ભરોસાપાત્ર અને વિશ્વસનીય હોવાનું માની શકાય,
તો તેને સ્વીકારવું પડશે."

૧૮. ટૂંકમાં, મરણોન્મુખ નિવેદનના મુદ્દા પરના કાયદાનો સારાંશ એ અસર માટે આપી શકાય છે કે જો અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર આવે કે મરણોન્મુખ નિવેદન સાચું અને ભરોસાપાત્ર છે, એવી વ્યક્તિ દ્વારા એવા સમયે નોંધવામાં આવ્યું છે, જ્યારે મૃતક નિવેદન આપવા માટે શારીરિક અને માનસિક રીતે ફિટ હતી અને તે કોઈ શીખવવા/દબાણ/પ્રોત્સાહન હેઠળ કરવામાં આવ્યું નથી; તો તે દોષિત ઠરાવવા માટેનો એકમાત્ર આધાર બની શકે છે અને આવા સંજોગોમાં કોઈ સમર્થનની જરૂર નથી. જો બહુવિધ મરણોન્મુખ નિવેદનો હોય અને તેમની વચ્ચે અસંગતતાઓ હોય, તો સામાન્ય રીતે, મેજિસ્ટ્રેટ જેવા ઉચ્ચ અધિકારી દ્વારા નોંધાયેલા મરણોન્મુખ નિવેદન પર આધારરાખી શકાય છે, શરત એ છે કે તેની સત્યતા વિશે કોઈ શંકા પેદા કરતો સંજોગો ન હોય.

૧૯. આ કેસની હકીકતો પર સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નક્કી કરાયેલા કાયદાની કસોટી સાથે વિચાર કરવાનો રહેશે, જેનો ઉપર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૨૦. અહીં અપીલકર્તાએ એવી રજૂઆતો કરી છે કે મૃતકનું મૃત્યુ હોમિસીડલ પ્રકૃતિનું નહોતું કારણ કે ફરિયાદ પક્ષ સચોટ પુરાવા રજૂ કરીને સદર પાસાને સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે. મુખ્ય રજૂઆત એ છે કે દાઝવાની ઈજાઓ અકસ્માતને કારણે થઈ હતી, અને/અથવા આ મૃતક દ્વારા સંભવિત આત્મહત્યાનો કેસ છે. બચાવ પક્ષે બે ડૉક્ટરોની જુબાનીઓ પર ભારે આધારરાખ્યો છે, જેમણે ઉલટતપાસમાં જણાવ્યું છે કે મૃતકે પોતે તેના પર કેરોસીન રેડીને આત્મહત્યા કરી હતી. એ નોંધવું સંબંધિત છે કે બંનેમાંથી કોઈ પણ ડૉક્ટરે સારવારના કેસ પેપર્સમાં કે સારવારના પ્રમાણપત્રોમાં મૃતક દ્વારા જાહેર કરાયેલી કથિત સદર હિસ્ટ્રીનો ઉલ્લેખ કર્યો નથી. અમે ડૉ. સંદીપ મારુ (પીડબલ્યુ:૧) દ્વારા જારી કરાયેલા આંક ૮ અને આંક ૧૦ નું કાળજીપૂર્વક અવલોકન કર્યું છે. મૃતક તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૬ થી ૨૮/૦૨/૨૦૦૬ સુધી દોશી હોસ્પિટલ, રાજકોટ ખાતે દાખલ હતી. પ્રમાણપત્ર તેમજ કેસ પેપર્સમાં, મૃતકે આત્મહત્યા કે અકસ્માત વિશે હિસ્ટ્રી આપ્યા વિશે કંઈપણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી. તેનાથી વિપરીત, મૃતકે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પીડબલ્યુ:૧૨ અને પોલીસ પીડબલ્યુ:૫૧ દ્વારા નોંધાયેલા તેના નિવેદનમાં સ્પષ્ટપણે જાહેર કર્યું હતું કે તેને આરોપી દ્વારા જીવતી સળગાવવામાં આવી હતી અને તેને માતા-પિતાની જુબાનીઓ દ્વારા સમર્થન મળ્યું છે જેમની સમક્ષ તેણીએ મૌખિક નિવેદન આપ્યું હતું.

આમ, આત્મહત્યા કરવાના સંબંધમાં હિસ્ટ્રીના સ્વરૂપમાં મૌખિક નિવેદન વિશે બે ડૉક્ટરોનો કથિત સ્વીકાર સાચો અને ભરોસાપાત્ર તરીકે સ્વીકારી શકાય નહીં. એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે પ્રથમ તકે, પતિ અપીલકર્તાએ પોલીસ સમક્ષ જણાવ્યું હતું કે ચા બનાવતી વખતે મૃતક દાઝી ગઈ હતી. આવા સંજોગોમાં, આરોપી દ્વારા દાવો કરાયેલી આત્મહત્યા કે અકસ્માતની થિયરી સ્થાપિત થતી નથી અને મૃતકની તબીબી સ્થિતિ અને પી.એમ. ડૉક્ટર (પીડબલ્યુ:૩) ના પુરાવાને ધ્યાનમાં લેતા, ફરિયાદ પક્ષ એ સાબિત કરવા સક્ષમ છે કે મૃતકનું મૃત્યુ હોમિસીડલ પ્રકૃતિનું નહોતું.

૨૧. અમારા વિચારણા માટે આગળનો પ્રશ્ન એ ઉપસ્થિત થાય છે કે શું બે મરણોન્મુખ નિવેદનો (આંક ૩૮ અને આંક ૫૧) સાચા અને સ્વૈચ્છિક માની શકાય અને અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવવા માટે તેના પર આધારરાખી શકાય?

૨૨. અમે માતા-પિતા પીડબલ્યુ:૧૦ વીરજી પૂનાભાઈ અને પીડબલ્યુ:૧૧ વિજયાબેન વીરજીભાઈ સમક્ષ જાહેર કરાયેલા મૌખિક મરણોન્મુખ નિવેદનની સામગ્રીનું કાળજીપૂર્વક અવલોકન કર્યું છે. એ સારી રીતે

સ્થાપિત છે કે, મૌખિક મરણોન્મુખ નિવેદન દોષિત ઠરાવવાનો આધાર બની શકે છે, જો નિવેદન આપનાર નિવેદન આપવા માટે યોગ્ય સ્થિતિમાં હોય અને જો તે સાચું જણાય. અદાલતો વિવેકબુદ્ધિના વિષય તરીકે મૌખિક મરણોન્મુખ નિવેદન માટે સમર્થન શોધે છે. મૌખિક મરણોન્મુખ નિવેદનની સામગ્રી અને એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધાયેલા મરણોન્મુખ નિવેદન આંક ૩૮ અને પોલીસ દ્વારા આંક ૫૧ પર નોંધાયેલા નિવેદનો સુસંગત છે અને મૃતકની વ્યથા દર્શાવે છે. મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષનું નિવેદન માતા-પિતા સમક્ષ કથિત રીતે કરાયેલા મૌખિક મરણોન્મુખ નિવેદનને સમર્થન આપે છે અને અમને એવું જણાતું નથી કે નિવેદન માતા-પિતાના કહેવાથી શીખવવા કે પ્રોત્સાહિત કરવા પર કરવામાં આવ્યું હતું. મૌખિક તેમજ લેખિત મરણોન્મુખ નિવેદનની વિગતો આ ચુકાદાના ફકરા-૧૬ (ઈ), (એફ), (જી) અને (એચ) માં સંદર્ભિત છે અને નિવેદનોની સામગ્રીનું પુનરાવર્તન કરવાની જરૂર નથી. જ્યાં સુધી નિવેદન આપનારની નિવેદન આપવા માટેની યોગ્ય સ્થિતિ અને તેની સત્યતાનો સંબંધ છે, અમે સંતુષ્ટ છીએ કે સંબંધિત સમયે મૃતક નિવેદનો આપવા માટે યોગ્ય સ્થિતિમાં હતી. કારણો એ છે કે, તારીખ ૧૬/૦૨/૨૦૦૬ થી ૨૮/૦૨/૨૦૦૬ સુધી મૃતક ડૉક્ટરોના અવલોકન હેઠળ હતી. સારવાર કરનાર ડૉક્ટર પીડબલ્યુ-૪, જેમણે પ્રથમ તકે મૃતકની તપાસ કરી હતી, તેમણે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે

નિવેદન નોંધતી વખતે મૃતક માનસિક રીતે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં હતી અને સંપૂર્ણપણે ભાનમાં હતી. સદર ડૉક્ટરનું પ્રમાણન વધુમાં પ્રસ્થાપિત કરે છે કે તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ જ્યારે એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ નિવેદન નોંધ્યું, ત્યારે તે ભાનમાં હતી અને તેને પૂછવામાં આવેલા પ્રશ્નો સમજવા માટે માનસિક રીતે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં હતી. એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પીડબલ્યુ-૧૨ પોતે મૃતકની માનસિક સ્થિતિ વિશે સંતુષ્ટ હતા. બીજું નિવેદન ડીવાય.એસ.પી., પીડબલ્યુ-૧૪ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યું હતું, જેમણે એવો પણ અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે મૃતક માનસિક રીતે ફિટ અને ભાનમાં હતી. આવા સંજોગોમાં, અમારા મનમાં કોઈ શંકા નથી કે, સંબંધિત સમયે મૃતક ભાનમાં હતી અને બનાવની હકીકત જાહેર કરવા અને વર્ણવવા માટે માનસિક રીતે ફિટ હતી. પ્રથમ મરણોન્મુખ નિવેદન આંક ૩૮ વહેલી તકે નોંધવામાં આવ્યું હતું. એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ તટસ્થ વ્યક્તિ હોવાને કારણે અપીલકર્તા આરોપીને ખોટી રીતે સંડોવવાનો કોઈ એજન્ડા કે હેતુ નથી અને તેની સામે કોઈ રૂબરૂ કે દુશ્મનાવટ નથી. પોલીસ દ્વારા એફ.આઈ.આર. ના સ્વરૂપમાં નોંધાયેલું બીજું મરણોન્મુખ નિવેદન, જેમાં પણ મૃતકે બનાવનું વિગતવાર વર્ણન જાહેર કર્યું હતું. બીજું મરણોન્મુખ નિવેદન પ્રથમ મરણોન્મુખ નિવેદનના ૪ દિવસ પછી નોંધાયું હતું. જે અધિકારીએ નિવેદન નોંધ્યું હતું તેમણે નિવેદન નોંધવામાં થયેલા વિલંબ વિશે સમજાવ્યું હતું. બીજું મરણોન્મુખ

નિવેદન નોંધતી વખતે મૃતક રાજકોટની ટ્રસ્ટ હોસ્પિટલમાં દાખલ હતી.
 બનાવ ગામ: બાલાપુર, બગસરા, ટાઉન: અમરેલી ખાતે બની હતી અને
 બે સ્થળો એટલે કે રાજકોટ હોસ્પિટલ અને અમરેલી વચ્ચેનું અંતર ૨૦૦
 કિલોમીટર અને તેથી વધુ હશે. ડીવાય.એસ.પી. પીડબલ્યુ-૧૪ દ્વારા
 એવું સમજાવવામાં આવ્યું છે કે, તારીખ ૧૭/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ,
 તેમને તપાસ સોંપવામાં આવી હતી અને તેમણે તારીખ
 ૧૮/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ બનાવ સ્થળની મુલાકાત લીધી હતી અને
 જાણવા મળ્યું હતું કે મૃતક રાજકોટ ખાતે દાખલ છે અને ત્યારબાદ, તેઓ
 તારીખ ૨૦/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ રાજકોટ ગયા હતા. આવા સંજોગોમાં,
 નિવેદન નોંધવામાં જ દિવસનો વિલંબ સંતોષકારક રીતે સમજાવવામાં
 આવ્યો છે અને તેની પ્રમાણિકતા અને સત્યતા વિશે શંકા પેદા કરે તેવા
 કોઈ સંજોગો અસ્તિત્વમાં નથી. કાયદાની આ સ્થાપિત સ્થિતિ છે કે મૃતક
 દ્વારા દાખલ કરાયેલી એફ.આઈ.આર. ના સ્વરૂપના નિવેદનનો ઉપયોગ
 મરણોન્મુખ નિવેદન તરીકે થઈ શકે છે અને વર્તમાન કેસમાં, તેને
 એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા નોંધાયેલા પ્રથમ મરણોન્મુખ નિવેદન અને
 માતા-પિતા સમક્ષ કરાયેલા મૌખિક નિવેદનો દ્વારા સમર્થન મળી રહ્યું છે.
 માતા-પિતાની જુબાનીઓની ચકાસણી કરવા પર, અમને એવું કંઈ
 મળતું નથી કે માતા-પિતાએ નિવેદનો નોંધવામાં મોટી ભૂમિકા ભજવી
 હોય. તેનાથી વિપરીત, હોસ્પિટલમાં સમગ્ર સમય દરમિયાન આરોપીની

માતાની હાજરી રેકૉર્ડ પર આવે છે. આમ, મૃતકે માનસિક રીતે સ્વસ્થ સ્થિતિમાં, સ્વેચ્છાએ બનાવની સાચી હકીકતો વિશે અને અપીલકર્તા દ્વારા તેને કેવી રીતે સળગાવવામાં આવી તે વિશે નિવેદન આપ્યું હતું. રેકૉર્ડ પર અમને એવું કંઈ મળતું નથી કે નિવેદનો કોઈ હેતુ કે વૈમનસ્ય દ્વારા જાહેર કરવામાં આવ્યા હોય. આમ, મૌખિક તેમજ લેખિત મરણોન્મુખ નિવેદનોની તપાસ કરવા પર, અમને મૃતકના નિવેદનોને નકારી કાઢવા માટે કોઈ ત્રુટિઓ કે અસંગતતાઓ અથવા કોઈ શંકાસ્પદ સંજોગો મળતા નથી અને ઉપર જણાવ્યા મુજબના મરણોન્મુખ નિવેદનો શીખવવા, પ્રોત્સાહિત કરવા કે કલ્પનાનું પરિણામ નહોતા અને અમે સંતુષ્ટ છીએ કે ઉદ્દેખિત નિવેદનો વિશ્વાસ પ્રેરિત કરે છે અને બનાવની સાચી સ્થિતિ દર્શાવે છે. આવા સંજોગોમાં, એ સાબિત અને પ્રસ્થાપિત થાય છે કે તારીખ ૧૬/૦૨/૨૦૦૬ ના રોજ બપોરે આશરે ૦૩:૦૦ વાગ્યે, અપીલકર્તાની પત્ની મૃતક જયાબેન સાથે આરોપીની શાબ્દિક બોલાચાલી થયા પછી, આરોપીએ કેરોસીન રેડ્યું અને તેને આગ લગાડી દીધી અને આરોપી જ છે જેણે મૃતકનું મૃત્યુ નીપજાવ્યું છે.

૨૩. ઉપરોક્ત કારણો અને ચર્ચામાં, અમને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તેના દોષિત ઠરાવવાના ચુકાદાને પડકારતી અપીલકર્તા દ્વારા ઉભી કરાયેલી

રજૂઆતોમાં કોઈ ગુણવત્તા જણાતી નથી. પરિણામે, આરોપી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી દોષિત ઠરાવવાની અપીલ એટલે કે ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૯૪૬/૨૦૦૭ માં કોઈ ગુણવત્તા નથી.

૨૪. જ્યાં સુધી રાજ્ય સરકાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી નિર્દોષતા વિરુદ્ધની અપીલ એટલે કે ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૫૨૭/૨૦૦૮ નો સંબંધ છે, રાજ્ય સરકારની એવી રજૂઆત છે કે, ટ્રાયલ કોર્ટે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૧ નો લાભ આપવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે અને અપીલકર્તા આરોપીને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ ભાગ-II હેઠળ દોષિત ઠેરવી સજા ફટકારી છે.

૨૫. બીજી તરફ, અપીલકર્તા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી લાખાણીએ રજૂઆત કરી કે, મૃતક દ્વારા ઉશ્કેરણીના કારણે બનાવ બની હતી, કોઈ પૂર્વઆયોજન વિના, અચાનક ઝઘડામાં અચાનક ઝઘડાની આવેશમાં આવીને. કે અપીલકર્તા આરોપી બનાવ પછી મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ ગયો હતો અને તેને પણ દાઝવાની ઈજાઓ થઈ હતી જે એ હકીકત સૂચવે છે કે, મૃતકને મારી નાખવાનો તેના ભાગે કોઈ ઈરાદો નહોતો. સેપ્ટિસેમિયા વિશે ઉભી કરાયેલી બીજી રજૂઆત એ છે કે બનાવના ૧૨ દિવસ પછી,

મૃતકના શરીર પર ચેપ ફેલાયો હતો, જે તેની તબિયત બગડવા માટેનું એક પરિબળ હતું. આમ, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવાયેલો અભિપ્રાય સંભવિત અને સ્વીકાર્ય છે અને આ અદાલત દ્વારા તેને બદલવો જોઈએ નહીં અને નિર્દોષતા વિરુદ્ધની અપીલને ગ્રાહ્ય રાખવી જોઈએ નહીં.

૨૬. વર્તમાન કેસમાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે નોંધ્યું છે કે અપીલકર્તાએ તેની પત્નીને સળગાવીને તેનું મૃત્યુ નીપજાવ્યું છે અને બનાવ પછી, મૃતકને અપીલકર્તા દ્વારા સારવાર માટે અમરેલી હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવી હતી, જે વર્તન સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે આરોપીનો મૃતકને મારી નાખવાનો કોઈ ઈરાદો નહોતો પરંતુ એવી જાણકારી આંકી શકાય કે દાઝવાની ઈજા મૃત્યુ નીપજાવવા માટે સંભવિત છે અને તેથી, આરોપીનું કૃત્ય ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ ભાગ-II હેઠળ આવશે.

૨૭. પરસ્પર વિરોધી રજૂઆતો પર આગળ વધતા પહેલા, અમે નિર્દોષ છૂટકારા વિરુદ્ધની અપીલમાં હસ્તક્ષેપનો વ્યાપ અને તે ક્યારે ન્યાયી છે તે રેકૉર્ડ પર મૂકવા માંગીએ છીએ. કાયદાની આ સ્થાપિત સ્થિતિ છે કે, અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં, જ્યાં મજબૂર કરનારા સંજોગો હોય અને અપીલ હેઠળનો ચુકાદો વિકૃત જણાય, ત્યાં અપીલ અદાલત નિર્દોષ છૂટકારાના

આદેશમાં હસ્તક્ષેપ કરી શકે છે અને તે સમયે, અપીલ અદાલત આરોપીની નિર્દોષતાની પૂર્વધારણાને ધ્યાનમાં રાખશે અને વધુમાં કે ટ્રાયલ કોર્ટનો નિર્દોષ છૂટકારો તેની નિર્દોષતાની પૂર્વધારણાને મજબૂત કરે છે અને તેથી, નિયમિત પ્રક્રિયામાં હસ્તક્ષેપ, જ્યાં અન્ય દષ્ટિકોણ સંભવિત હોય, ત્યાં સુધી હસ્તક્ષેપ માટે સારા કારણો ન હોય ત્યાં સુધી ટાળવો જોઈએ. ગોવિંદ રાજુ વિરુદ્ધ સ્ટેટ, (૨૦૧૨) ૨ એસસીસી (ફિ.) ૫૩૩ માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે, નિર્દોષ છૂટકારાની અપીલમાં હસ્તક્ષેપ ત્યારે જ ન્યાયી ઠરે છે જ્યારે નીચલી અદાલત દ્વારા પુરાવાના મૂલ્યાંકનમાં નોંધાયેલા તારણોમાંથી વિકૃતિનું તત્વ મળી આવે.

૨૮. ઉપરોક્ત કાયદાને હાલના કેસની હકીકતો પર લાગુ કરતા અને બંને મરણોન્મુખ નિવેદનોનું સ્વતંત્ર રીતે મૂલ્યાંકન કરતા, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે, મૃતક બનાવ પછી તેના ઘરમાંથી બહાર આવી હતી અને આસપાસના લોકો તેને બચાવવા આવ્યા હતા કારણ કે આરોપી – અપીલકર્તા દ્વારા તેને આગ લગાડ્યા પછી, તે સગીર બાળક સાથે સ્થળ પરથી ભાગી ગયો હતો. મૃતકના શરીર પર બીજાથી ત્રીજા ડિગ્રીની દાઝવાની ઇજાઓ મળી આવી હતી. અમે આરોપીના વર્તનની કાળજીપૂર્વક તપાસ કરી છે. તે બનાવ પછી ભાગી ગયો હતો અને થોડા સમય પછી પાછો આવ્યો હતો

અને આ સમયગાળા દરમિયાન, મૃતક ગંભીર રીતે દાઝી ગઈ હતી. આમ, વર્તન અન્યથા દર્શાવશે, અને કાયદેસરનું અનુમાન એ ઉભું થશે કે, કેરોસીન રેડવાનું કૃત્ય મૃત્યુ નીપજાવવાના ઈરાદાથી કરવામાં આવ્યું હતું અને તબીબી પુરાવા અનુસાર, ઈજાઓ સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતી હતી તે રીતે કરવાનો ઈરાદો હતો. કેરોસીન રેડવું અને વ્યક્તિને આગ લગાડવી, પૂર્વધારણા એ હશે કે જે વ્યક્તિએ કૃત્ય કર્યું છે તે તેના વર્તનનું સંભવિત કારણ જાણે છે અને કૃત્ય એટલું ત્વરિત જોખમી હતું કે તે તમામ સંભાવનાઓમાં મૃત્યુ નીપજાવે જ અથવા આવી શારીરિક ઈજાઓ મૃત્યુ નીપજાવવા માટે સંભવિત હોય. વર્તમાન કેસની હકીકતોમાં, એવો કોઈ પુરાવો નથી કે મૃતકે એવી ઉશ્કેરણી કરી હતી જેના કારણે આરોપીની આત્મનિયંત્રણની શક્તિ છીનવાઈ ગઈ હોય. તેનાથી વિપરીત, બનાવ સમયે, આરોપીએ મૃતકને બે વાર થપ્પડ મારી હતી અને જ્યારે તેણીએ ઘર છોડવાનું કહ્યું, ત્યારે આરોપીએ તેને પરવાનગી આપી નહોતી અને આક્ષેપ કર્યો હતો કે, તે તેને મારી નાખશે અને ત્યારબાદ, તેણે કેરોસીનનો કેન લીધો અને તેને પલંગ પર ધકેલી દીધા પછી, તેના પર કેરોસીન રેડ્યું. તેથી હકીકતો પર, કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૧ નો કોઈ પ્રયોગ થતો નથી અને તે હદ સુધી ટ્રાયલ કોર્ટના તારણો મનસ્વી, વિચારના અભાવવાળા અને વિકૃત જણાય છે.

જ્યાં સુધી કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ જ ની લાગુ પડવાનો સંબંધ છે, આરોપીનું કૃત્ય પૂર્વઆયોજન વિના, અચાનક ઝઘડામાં આવેશમાં આવીને, અચાનક ઝઘડા પર અને અયોગ્ય લાભ લીધા વિના અથવા કૂર રીતે વર્ત્યા વિના કરાયેલું કહી શકાય નહીં. આમ, હકીકતના પાસા તેમજ કાનૂની પાસા પર, આરોપીનો કેસ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ ના કોઈ પણ અપવાદમાં આવશે નહીં. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ આ પાસા પર નક્કર કારણ આપ્યા વિના, સીધો જ અપવાદનો લાભ આપ્યો, જે અમારા અભિપ્રાય મુજબ કાયદાના સ્થાપિત સિદ્ધાંત અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવા વિરુદ્ધ છે. એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે, મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ જવા સિવાય, આરોપી દ્વારા હકારાત્મક રીતે એવું કંઈ વધુ દર્શાવવામાં આવ્યું નથી કે તેણે મૃતકને બચાવવાનો પોતાનો શ્રેષ્ઠ પ્રયાસ કર્યો હોય. જો આરોપીએ તેને બચાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હોત, તો પણ તે ગુનાને હત્યામાંથી ઘટાડીને હત્યાની કોટિમાં ન આવતા કટોકટીપૂર્ણ માનવવધમાં લાવી શકત નહીં. આ સંદર્ભમાં, સંતોષ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, (૨૦૧૫) ૭ એસસીસી ૬૪૧ ના કેસનો સંદર્ભ આપવો અને તેના પર આધાર રાખવો ઉપયોગી છે. સંદર્ભિત કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું અને અવલોકન કર્યું કે, મૃતક પર કેરોસીન રેડ્યા પછી અને તેને સળગાવી દીધા પછી, અને ત્યારબાદ માત્ર એટલા માટે કે આરોપીએ આગ ઓલાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો તે કેસને ભારતીય દંડ સંહિતાની

કલમ ૩૦૦ ના સિકંજામાંથી બહાર લઈ જશે નહીં, કારણ કે કૃત્ય એટલું
ત્વરિત જોખમી હતું કે જે તમામ સંભાવનાઓમાં મૃત્યુ નીપજાવશે.
સંબંધિત ભાગ ફક્ત ૯ થી ૧૮ આ મુજબ વંચાય છે

"૯. જ્યાં સુધી પ્રથમ રજૂઆતનો સંબંધ છે કે અપીલકર્તા
મૃતક સરસ્વતીબાઈના મૃત્યુ માટે જવાબદાર નથી, બચાવ
પક્ષે એવી દલીલ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો કે આગ
આકસ્મિક હતી અને અપીલકર્તાએ તેને બચાવવા માટે
આગ ઓલાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને તે પ્રક્રિયામાં, તે
પોતે પણ દાઝી ગયો હતો. ફરિયાદ પક્ષે અપીલકર્તાએ
મૃતક સરસ્વતીબાઈનું મૃત્યુ નીપજાવ્યું હોવાનું સાબિત
કરવા માટે સચોટ પુરાવા રજૂ કર્યા છે. આરોપીને મૃતક પર
બેવફાઈની શંકા હતી અને તે બાબતે ઝઘડો કરીને, તેણે
તેને લાત મારી અને મુક્કા માર્યા અને વધુમાં તેના શરીર પર
કેરોસીન રેડીને તેને આગ લગાડી દીધી. પીડબલ્યુ ૬,
ડૉક્ટરે પ્રમાણિત કર્યું કે મૃતક નિવેદન આપવા માટે
માનસિક રીતે યોગ્ય સ્થિતિમાં હતી અને પીડબલ્યુ ૭,
એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટે મરણોન્મુખ નિવેદન આંક ૧

નોંધ્યું. સદર મરણોન્મુખ નિવેદનમાં, મૃતકે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે બનાવની તારીખે, અપીલકર્તાએ તેના શરીર પર કેરોસીન રેડ્યું અને તેને આગ લગાડી દીધી. આરોપીએ મૃતક પર કેરોસીન રેડ્યું અને તેને આગ લગાડી દીધી તેને મૃતકની સિંધુ સુનિલ ઇંગોલે (ભાભી) પીડબલ્યુ ૩ ની મૌખિક જુબાની દ્વારા સમર્થન મળે છે. મૃતકના પડોશી પીડબલ્યુ ૧ રાજુ જાનરાવ ગવાઈ જેઓ મૃતકની સાથે હોસ્પિટલ ગયા હતા જેમની સમક્ષ મૃતકે આરોપીના કૃત્ય વિશે નિવેદન આપ્યું હોવાનું કહેવાય છે, તેમણે માત્ર એટલું જ જણાવ્યું હતું કે મૃતકે તેમને કહ્યું હતું કે આરોપીએ તેને મારી હતી અને તેને લાત પણ મારી હતી. પીડબલ્યુ ૧ એ મરણોન્મુખ નિવેદનમાં મૃતકના એ નિવેદનને સમર્થન આપ્યું નહોતું કે આરોપીએ તેના પર કેરોસીન રેડ્યું અને તેને આગ લગાડી દીધી. જો કે, ફરિયાદ પક્ષે આંક ૧ મરણોન્મુખ નિવેદન અને માતા (પીડબલ્યુ ૨) અને ભાભી (પીડબલ્યુ ૩) ના મૌખિક પુરાવા દ્વારા આરોપીનો ગુનો સાબિત કર્યો છે અને તેના પર શંકા કરી શકાય નહીં.

૧૦. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે કોઈ પૂર્વઆયોજન નહોતું અને અપીલકર્તાએ નજીકના

દીવામાંથી કેરોસીન રેડ્યું હતું અને ત્યારબાદ અપીલકર્તાએ તેના પર પાણી રેડીને આગ ઓલાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને આ પ્રક્રિયામાં તે પોતે દાઝી ગયો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે બનાવ પછી તરત જ આગ ઓલાવવાનો અપીલકર્તાનો આદેશ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે અપીલકર્તાનો હત્યા કરવાનો કોઈ ઈરાદો નહોતો. પોતાની દલીલના સમર્થનમાં, તેમણે કાલુ રામ વિરુદ્ધ રાજસ્થાન રાજ્યમાં આ અદાલતના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો હતો.

૧૧. વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો પ્રશ્ન એ છે કે શું આરોપીના પાણી રેડવાના કૃત્યથી હત્યાનો ગુનો હળવો થશે. જ્યાં હત્યા કરવાનો ઈરાદો હાજર હોય, ત્યાં કૃત્ય હત્યા સમાન બને છે, જ્યાં આવો ઈરાદો ગેરહાજર હોય, ત્યાં કૃત્ય હત્યાની કોટિમાં ન આવતા કટોકટીપૂર્ણ માનવવધ સમાન બને છે. ગુનેગારનો ઈરાદો હતો કે નહીં તે નક્કી કરવા માટે, દરેક કેસનો નિર્ણય તેની હકીકતો અને સંજોગો પર થવો જોઈએ. પ્રસ્તુત કેસની હકીકતો અને સંજોગો પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે: (i) એક માનવવધ થયો હતો, એટલે કે સરસ્વતીબાઈનું મૃત્યુ; (ii) અપીલકર્તા દ્વારા મૃતકને સળગાવી દેવામાં આવી હતી અને

આ કૃત્ય આકસ્મિક કે અજાણતા નહોતું; અને (iii) પોસ્ટમોર્ટમ પ્રમાણપત્ર દર્શાવે છે કે મૃતકનું મૃત્યુ ૬૦% દાઝવાની ઈજાઓથી થયેલા શોક અને સેપ્ટિસેમિયાને કારણે થયું હતું. જ્યારે આરોપીએ કેરોસીનના દીવામાંથી મૃતક પર કેરોસીન રેડ્યું અને મૃતકને આગ લગાડવા માટે સળગતી દીવાસળી પણ ફેંકી, ત્યારે તેનો ઈરાદો મૃતકનું મૃત્યુ નીપજાવવાનો જ હોવો જોઈએ. પીડબલ્યુ ૫, પંચ સાહેદના પુરાવામાંથી જોયા મુજબ, અપીલકર્તાના ઘરમાં દાઝની ખાલી બોટલમાં કેરોસીનનો દીવો તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો. કેરોસીન દીવામાંથી રેડવામાં આવ્યું હતું કે કેનમાંથી રેડવામાં આવ્યું હતું તેનો કોઈ અર્થ નથી. જ્યારે મૃતકને આગ લગાડવાના આરોપીના કૃત્ય અંગે સ્પષ્ટ પુરાવા હોય, ત્યારે પૂર્વઆયોજનની ગેરહાજરી હત્યાના ગુનાને હત્યાની કોટિમાં ન આવતા કટોકટીપૂર્ણ માનવવધમાં ઘટાડશે નહીં. તેવી જ રીતે, પાણી રેડવાથી ગુનાની ગંભીરતા હળવી થશે નહીં.

૧૨. કુદરતી હાજત પતાવ્યા પછી, મૃતક થોડી મોડી ઘરે પરત ફરી હતી. આરોપીએ તેને પ્રશ્ન કર્યો કે તે કેમ મોડી આવી રહી છે અને તેને તેના ચારિત્ર્ય પર પણ શંકા હતી. આરોપી માટે કેરોસીન રેડવા અને તેને આગ લગાડવા માટે કોઈ ઉશ્કેરણી નહોતી. કેરોસીન રેડવાનું કૃત્ય, ભલે તે ક્ષણના આવેશમાં થયું હોય, ત્યારબાદ દીવાસળી સળગાવીને મૃતક પર ફેંકવામાં આવી હતી અને જેનાથી તેને સળગાવી દેવામાં આવી હતી. બંને કૃત્યો એકબીજા સાથે ગાઢ રીતે જોડાયેલા છે અને તેના પરિણામે મૃતકનું મૃત્યુ થયું છે અને આરોપીનું કૃત્ય હત્યા માટે શિક્ષાપાત્ર છે.

૧૩. જો એમ માની લેવામાં આવે કે આરોપીનો મૃતકનું મૃત્યુ નીપજાવવાનો કોઈ ઇરાદો નહોતો, તો પણ આરોપીનું કૃત્ય આઈપીસીની કલમ ૩૦૦ ના ચોથા કલોઝ હેઠળ આવે છે જે એટલી ત્વરિત જોખમી ઇજા પહોંચાડવાનું કૃત્ય છે જ્યાં તે તમામ સંભાવનાઓમાં મૃત્યુ નીપજાવશે. સરેરાશ બુદ્ધિ ધરાવતી કોઈ પણ વ્યક્તિને એ જ્ઞાન હશે કે કેરોસીન રેડવું અને સળગતી દીવાસળી ફેંકીને તેને આગ લગાડવી એ

એટલું ત્વરિત જોખમી છે કે તમામ સંભાવનાઓમાં આવું
કૃત્ય મૃત્યુ નીપજાવતી ઇજાઓનું કારણ બનશે.

૧૪. જ્યાં સુધી આગ ઓલાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં
આરોપીના વર્તનનો સંબંધ છે, આ અદાલતના કાલુ રામ
કેસ [(૨૦૦૦) ૧૦ એસસીસી ૩૨૪: ૨૦૦૦ એસસીસી
(ક્રિ.) ૮૬] ના ચુકાદા પર આધારરાખીને, એવી દલીલ
કરવામાં આવી હતી કે આરોપીનું આવું વર્તન ગુનાને
હત્યામાંથી ઘટાડીને હત્યાની કોટિમાં ન આવતા
કટોકટીપૂર્ણ માનવવધમાં લાવશે. કાલુ રામ કેસ
[(૨૦૦૦) ૧૦ એસસીસી ૩૨૪: ૨૦૦૦ એસસીસી
(ક્રિ.) ૮૬] માં, આરોપીને બે પત્નીઓ હતી. આરોપીએ
ભારે નશાની હાલતમાં તેની પત્નીને તેના દાગીના આપવા
કહ્યું જેથી તે વધુ દારૂ ખરીદી શકે, જે પત્નીએ માંગણી
મુજબ કરવાની ના પાડતા બોલાચાલીમાં પરિણમ્યું. તેની
પત્ની તેની માંગણીઓ સ્વીકારવામાં નિષ્ફળ ગઈ હોવાના
કારણે ગુસ્સે થઈને, આરોપીએ તેના પર કેરોસીન રેડ્યું અને
તેને પોતાની જાતને આગ લગાડવા માટે દીવાસળીની પેટી

આપી. દીવાસળી સળગાવવામાં તેણીની નિષ્ફળતા પર, આરોપીએ તેને સળગાવી દીધી. પરંતુ જ્યારે તેને સમજાયું કે આગ વધી રહી છે, ત્યારે તેણે તેને બચાવવાના ભગીરથ પ્રયાસમાં તેના શરીર પર પાણી ફેંક્યું. આવી હકીકતો અને સંજોગોમાં, આ અદાલતે ઠરાવ્યું કે આરોપીનો અપીલકર્તાના કૃત્યને કારણે તેને થયેલી ઇજાઓ પહોંચાડવાનો ઇશદો ન હોત અને દોષિત ઠરાવવાનું આઈપીસીની કલમ ૩૦૨ માંથી બદલીને આઈપીસીની કલમ ૩૦૪ ભાગ II માં કરવામાં આવ્યું હતું.

૧૫. કાલુ રામ કેસ [(૨૦૦૦) ૧૦ એસસીસી ૩૨૪: ૨૦૦૦ એસસીસી (ક્રિ.) ૮૬] નો નિર્ણય વર્તમાન કેસમાં લાગુ કરી શકાય નહીં. નશાના તત્વને ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ કારણ કે તે વિચારવાની શક્તિમાં નોંધપાત્ર ફેરફાર કરે છે. વર્તમાન કેસમાં, આરોપી તેના સંપૂર્ણ હોશમાં હતો, તેના કૃત્યના પરિણામો સારી રીતે જાણતો હતો. આરોપી દ્વારા મૃતક પર પાણી રેડવાનું ત્યારબાદનું કૃત્ય પણ તેના ગુનાને છુપાવવાનો પ્રયાસ હોય તેવું લાગે છે કારણ કે તેણે તે ત્યારે

જ કયું જ્યારે મૃતકે મદદ માટે બૂમો પાડી. તેથી, તેને હળવા કરનાર પરિબળ તરીકે ગણી શકાય નહીં. સંપૂર્ણ જાગૃતિમાં, તેના પરિણામો જાણીને વ્યક્તિ દ્વારા કરાયેલા કૃત્યને ભારે નશાની હાલતમાં વ્યક્તિ દ્વારા કરાયેલા કૃત્ય સમાન ગણી શકાય નહીં જ્યાં તેની તર્ક શક્તિ ક્ષીણ થઈ જાય છે.

૧૬. લગ્નના ત્રણ મહિનામાં જ મૃતકનું દાઝવાની ઇજાઓથી મૃત્યુ થયું હતું. નવવધૂને સળગાવવાના કિસ્સાઓમાં, જ્યારે પણ આરોપીનો ગુનો વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિત થાય છે, ત્યારે અદાલતની ફરજ છે કે તે તેની સાથે કડક રીતે વર્તે અને કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત મહત્તમ સજા ફટકારે જેથી તે અન્ય વ્યક્તિઓને આવો ગુનો કરવાથી રોકવા માટે અવરોધક તરીકે કામ કરી શકે.

૧૭. આ અદાલતે વિવિધ પ્રસંગોએ એવા કિસ્સાઓમાં તકેદારી રાખવાની જરૂરિયાત પર ભાર મૂક્યો છે જ્યાં લગ્નના ટૂંકા ગાળામાં મહિલાનું દાઝવાની ઇજાઓથી મૃત્યુ થાય છે અને આવા તમામ કિસ્સાઓમાં કડક વલણ અપનાવવાની

જરૂર છે. સત્ય નારાયણ તિવારી વિરુદ્ધ યુ.પી. રાજ્ય
[(૨૦૧૦) ૧૩ એસસીસી ૬૮૯: (૨૦૧૧) ૨ એસસીસી
(ફિ.) ૩૯૩] માં, આ અદાલતે ફકરા ૩ અને ૯ માં નીચે
મુજબ ઠરાવ્યું છે: (એસસીસી પૃષ્ઠ ૬૯૨ અને ૬૯૩)

"૩. ભારતીય સમાજ એક બીમાર સમાજ બની ગયો
છે. આ અદાલતમાં (અને દેશની લગભગ તમામ
અદાલતોમાં) આવતા કેસોની મોટી સંખ્યા પરથી આ
સ્પષ્ટ થાય છે જેમાં યુવાન મહિલાઓને તેમના પતિ
અથવા તેમના સાસરિયાઓ દ્વારા તેમના પર કેરોસીન
રેડીને અને તેમને આગ લગાડીને અથવા તેમને ફાંસી
આપીને/ગળું દબાવીને મારી નાખવામાં આવે છે. જે
સમાજમાં મોટી સંખ્યામાં મહિલાઓ સાથે આ પ્રકારનું
ભયાનક અને બર્બર વર્તન કરવામાં આવતું હોય તે
સમાજની સભ્યતાનું સ્તર શું છે- આપણો સમાજ શું
બની ગયો છે-આ કેસ દ્વારા આ સચિત્ર છે.

૯. મહિલાઓ વિરુદ્ધના ગુનાઓ ગુસ્સાના આવેશમાં અથવા મિલકત માટે કરવામાં આવતા સામાન્ય ગુનાઓ નથી. તે સામાજિક ગુનાઓ છે. તેઓ સમગ્ર સામાજિક તાણાવાણાને છિન્નભિન્ન કરે છે. તેથી, તેઓ સખત સજાની માંગ કરે છે. કમનસીબે, આપણા સમાજમાં જે બની રહ્યું છે તે એ છે કે પૈસાની લાલસામાં લોકો અવારનવાર દહેજની માંગણી કરે છે અને જેટલા પૈસા પડાવી શકે એટલા પડાવ્યા પછી તેઓ પત્નીને મારી નાખે છે અને ફરીથી લગ્ન કરે છે અને પછી ફરીથી તેઓ તે જ હેતુ માટે તેમની પત્નીની હત્યા કરે છે. આ આપણા સમાજના સંપૂર્ણ વ્યાપારીકરણ અને પૈસાની લાલસાને કારણે છે જે લોકોને પત્નીની હત્યા કરવા પ્રેરે છે. સમય આવી ગયો છે જ્યારે આપણે આપણા સમાજમાંથી આ દૂષણને મજબૂતીથી નાબૂદ કરવું પડશે."

૧૮. ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલા પુરાવાઓના વિશ્લેષણ પર, નીચલી અદાલતોએ સમાન તારણો નોંધ્યા કે આરોપીએ મૃતક સરસ્વતીબાનું મૃત્યુ નીપજાવ્યું અને અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવ્યો. એ સારી રીતે સ્થાપિત છે કે

હકીકતના સમાન તારણોમાં ત્યાં સુધી હસ્તક્ષેપ કરી શકાય નહીં જ્યાં સુધી તારણો વિકૃત અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓથી અસમર્થનીય ન હોય. આ દષ્ટિકોણ ધનંજય શંકર શેટ્ટી વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય [(૨૦૦૨) ૬ એસસીસી ૫૯૬: ૨૦૦૨ એસસીસી (કિ.) ૧૪૪૪] માં પુનરાવર્તિત કરવામાં આવ્યો છે. હકીકતો અને સંજોગોની સંપૂર્ણતામાં, અમારા વ્યુમાં, નીચલી અદાલતો દ્વારા નોંધાયેલા હકીકતોના સમાન તારણો પુરાવા પર આધારિત છે અને અમે આક્ષેપિત ચુકાદામાં હસ્તક્ષેપની જરૂર હોય તેવી કોઈ ત્રુટિ જોતા નથી". તેથી, મૃતક પર કેરોસીન રેડ્યા પછી અને ત્યારબાદ તેને સળગાવી દીધા પછી, ત્યારબાદ માત્ર એટલા માટે કે આરોપીએ આગ ઓલાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હોઈ શકે તે કેસને આઈપીસીની કલમ ૩૦૦ ના ચોથા કલોઝના સિકંજામાંથી બહાર લઈ જશે નહીં. આરોપીનું મૃતક પર કેરોસીન રેડવાનું અને ત્યારબાદ દીવાસળીથી તેને સળગાવી દેવાનું કૃત્ય ત્વરિત જોખમી છે જે, તમામ સંભાવનાઓમાં, મૃત્યુ નીપજાવશે. તેથી, ઉચ્ચ ન્યાયાલયે આરોપીને આઈપીસીની કલમ ૩૦૨ હેઠળના ગુના માટે યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવ્યો છે.

૨૯. હાલના કેસમાં, ચર્ચા કર્યા મુજબ, અપીલકર્તા આરોપી મૃતક પર કેરોસીન રેડ્યા પછી અને તેને આગ લગાડ્યા પછી ભાગી ગયો હતો અને નોંધપાત્ર સમય પછી પાછો ફર્યો હતો અને મૃતકના ભાગે કોઈ ઉશ્કેરણીની ગેરહાજરીમાં, આરોપીનું વર્તન તેને મારી નાખવાનું પૂર્વઆયોજિત મન દર્શાવે છે અને કોઈ અચાનક ઝઘડાની ગેરહાજરીમાં, જે કૃત્ય દ્વારા મૃત્યુ નીપજાવવામાં આવ્યું હતું, તે કલમ ૩૦૦ ના કોઈ અપવાદમાં આવવું જોઈએ નહીં અને તેથી, રેકૉર્ડ પરના પુરાવા વ્યાજબી શંકાથી પર સ્પષ્ટપણે સાબિત કરે છે કે અપીલકર્તા હત્યા સમાન કટોકટીપૂર્ણ માનવવધના ગુના માટે દોષિત છે અને કલમ ૩૦૦ ના કોઈ પણ અપવાદના લાભ માટે હકદાર નથી કારણ કે આરોપીનું કૃત્ય કલમ ૩૦૦ ના ત્રીજા અને ચોથા ક્લોઝ હેઠળ આવશે.

૩૦. એવી દલીલ હતી કે મૃતકના મૃત્યુનું મુખ્ય કારણ સેપ્ટિસેમિયા હતું અને ૧૨ દિવસ દરમિયાન ઇજાઓ વધી ગઈ હતી અને સેપ્ટિસેમિયાના સ્વરૂપમાં ચેપને કારણે તેણીનું મૃત્યુ થયું હતું. અમે એ રજૂઆત સાથે સહમત નથી કે મૃતક મુખ્યત્વે સેપ્ટિસેમિયાના આધારે મૃત્યુ પામી હતી. ડૉ. જીજ્ઞેશ સોલંકી (પીડબલ્યુ-૩) એ પી.એમ. અહેવાલ કરતી વખતે અવલોકન કર્યું હતું કે, મૃતકના શરીર પર પ્રથમથી ત્રીજા ડિગ્રીની

દાઝવાની ઇજાઓ હતી અને તેમના અભિપ્રાય મુજબ, મૃત્યુનું કારણ દાઝવાની ઇજાઓને લીધે કાર્ડિયો રેસ્પિરેટરી ફેલ્ચોર અને સેપ્ટિસેમિયા હતું. તબીબી ભાષામાં, સેપ્ટિસેમિયા એ રક્તપ્રવાહ દ્વારા સુક્ષ્મજીવો અથવા તેમના ઝેરના ફેલાવાને કારણે થતી પદ્ધતિસરની બીમારી છે અને તે લોહીના ઝેર, લોહીમાં બેક્ટેરિયાની હાજરીને પરિણામે થતા ચેપનું કારણ બને છે. અમારા અભિપ્રાય મુજબ સેપ્ટિસેમિયા એ દાઝવાની ઇજાઓનું સીધું પરિણામ હતું અને તે પ્રાથમિક કારણ નહોતું કારણ કે મૃત્યુ દાઝવાની ઇજાઓને કારણે થયું હતું અને ઇજાઓ સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતી હતી. હરિયાણા રાજ્ય વિરુદ્ધ પાલા અને અન્ય, ૧૯૯૬ (૮) એસસીસી ૫૧ માં અહેવાલ થયેલા કેસનો સંદર્ભ આપવો ફાયદાકારક રહેશે, સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષનો મુદ્દો ઇજાઓની પ્રાથમિક અસર અને ઇજાઓની ગોંડા અસર વચ્ચેના તફાવત વિશે હતો. કેસની હકીકતો એવી અસરની હતી કે મૃતકના માથા પર ત્રણ વાર પ્રહાર કરવામાં આવ્યો હતો અને જ્યારે મૃતક પડી ગયો હતો, ત્યારે અન્ય આરોપીએ તેને તેની છાતી અને પેટ પર ત્રણ વાર માર્યો હતો. મૃતકને હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યો હતો. હોસ્પિટલમાં દાખલ હોવા દરમિયાન કેટલાક દિવસો પછી તેનું મૃત્યુ થયું હતું. મૃત્યુના કારણ વિશે ડૉક્ટરનો અભિપ્રાય 'સેપ્ટિસેમિયાને કારણે' હતો જે માથાની ઇજાના પરિણામે થયો હતો અને કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતો હતો.

બચાવ પક્ષ દ્વારા રજૂ કરાયેલી દલીલ એ હતી કે કરવામાં આવેલો ગુનો કલમ ૩૦૦ ના કોઈ પણ અંગમાં આવશે નહીં. ટ્રાયલ કોર્ટે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૨ હેઠળ કલમ ૩૦૦ ના કલોઝ ૩ ને લાગુ કરીને આરોપીને દોષિત ઠેરવ્યો હતો. અપીલ પર, ઉચ્ચ ન્યાયાલયે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ ને લાગુ કર્યો અને હત્યાના ગુનાને હત્યાની કોટિમાં ન આવતા કટોકટીપૂર્ણ માનવવધમાં બદલી નાખ્યો. સર્વોચ્ચ અદાલતમાં આગળની અપીલમાં, ચુકાદાના ફક્ત-૩ માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે આ મુજબ ઠરાવ્યું છે:

"બીજી તરફ તેમણે દલીલ કરી હતી કે જ્યારે મૃત્યુ સેપ્ટિસેમિયાને કારણે થયું હોય, ત્યારે તેને એન્ટિ મોર્ટમ ઇજાઓને કારણે કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુના કારણ તરીકે સંદર્ભિત કરી શકાય નહીં અને તેથી, હત્યાનો ગુનો બનતો નથી. તેના સમર્થનમાં, તેમણે લાયન્સ મેડિકલ જ્યુરિસ્પ્રુડન્સ ફોર ઇન્ડિયા (દસમી આવૃત્તિ) ના પૃષ્ઠ ૨૨૨ પર આધારરાખવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. તેમાં એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે "જીવનનું જોખમ પ્રાથમિક રીતે, હેમરેજ (રક્તસ્રાવ) ની માત્રા પર, ઘાયલ અંગ પર અને આંચકાની

માત્રા પર આધાર રાખે છે; ગૌણ રીતે, ગૌણ હેમરેજ પર, સેપ્ટિસેમિયા, એરિસિપેલાસ, ટિટાનસ કે અન્ય ગૂંચવણોની બનાવ પર આધાર રાખે છે. ઘા જીવન માટે જોખમી છે કે કેમ તે પ્રશ્નનો જવાબ આપતી વખતે, જોખમનું મૂલ્યાંકન ઈજાની સંભવિત પ્રાથમિક અસરો પર થવું જોઈએ: ટિટાનસ કે સેપ્ટિસેમિયાની બનાવ જેવી શક્યતાઓ પર, પાછળથી, વિચાર કરવામાં આવશે નહીં." જો કે વિદ્વાન વકીલે અભિપ્રાયનો પાછળનો ભાગ વાંચ્યો નહોતો, રેકૉર્ડ પરના તબીબી પુરાવા સ્પષ્ટપણે પ્રસ્થાપિત કરે છે કે સેપ્ટિસેમિયા એ પ્રાથમિક કારણ નથી અને મૃત્યુ મૃતકને થયેલી ઈજાઓને કારણે થયું હતું અને તે કુદરતના સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતી છે. તેથી, સેપ્ટિસેમિયાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે નહીં."

૩૧. ઉપર કરાયેલા કારણો અને ચર્ચાઓને ધ્યાનમાં લેતા, ફરિયાદ પક્ષે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ હેઠળ મૃતકની હત્યા કરવાનો આરોપ વ્યાજબી શંકાથી પર સફળતાપૂર્વક સાબિત અને પ્રસ્થાપિત કર્યો છે અને તે હદ સુધી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા દાખલ કરાયેલી નિર્દોષતા વિરુદ્ધની

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪, ભાગ-II હેઠળ દોષિત ઠરાવવાનું અને સજા કરવાનું કાયદામાં ટકી શકે તેમ નથી અને તેને રદ કરવામાં આવે છે. અહીં અપીલકર્તાને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૦ હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબ હત્યાના આરોપ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવે છે અને આજીવન સખત કેદની સજા ફટકારવામાં આવે છે. કલમ ૪૯૮એ હેઠળ દોષિત ઠરાવવાનું પુષ્ટિ કરવામાં આવે છે. મૂળભૂત સજા સાથે ફટકારવામાં આવેલી દંડની રકમ યથાવત રાખવામાં આવે છે. બંને ગુનાઓ માટેની સજાઓ એકસાથે ચાલશે અને અત્યાર સુધી ભોગવેલો કેદનો સમયગાળો, જો કોઈ હોય તો, તેને કલમ ૪૨૮ હેઠળ મજરે આપવામાં આવશે. એવો અહેવાલ છે કે, અપીલકર્તા જામીન પર છે. જામીન બોન્ડ રદ કરવામાં આવે છે. ટ્રાયલ કોર્ટે સજાના બાકીના સમયગાળાને ભોગવવા માટે આરોપીને સુરક્ષિત કરવા માટે જરૂરી પગલાં લેવાના રહેશે.

૩૨. તદનુસાર, રાજ્ય સરકાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી નિર્દોષતા વિરુદ્ધની અપીલ એટલે કે ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૫૨૭/૨૦૦૮ ઉપરોક્ત શરતોમાં મંજૂર કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી દોષિત ઠરાવવાની અપીલ એટલે કે ક્રિમિનલ અપીલ

નંબર ૯૪૬ / ૨૦૦૭ ફગાવી દેવામાં આવે છે. નિર્દોષતા વિરુદ્ધની અપીલ મંજૂર થવાને ધ્યાનમાં લેતા, સજા વધારવા માટેની અપીલ એટલે કે ક્રિમિનલ અપીલ નંબર ૧૧૩૦ / ૨૦૦૭ અસ્તિત્વ ધરાવતી નથી અને તે મુજબ તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

૩૩. રજિસ્ટ્રીએ તાત્કાલિક સંબંધિત અદાલતને કેસના તમામ રેકૉર્ડ્સ મોકલવાના રહેશે. આ ચુકાદા અને આદેશની નકલ આરોપીને વિનામૂલ્યે પૂરી પાડવામાં આવે.

(ઇલેશ જે. વોરા, ન્યાયમૂર્તિ)

(પી. એમ. રાવલ, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.